

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA A FŐISKOLAI MAGYAR IRODALMI TÁRSULAT.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Főiskola.
I. emelet IX. terem.
Megjelen havonta két szám.

Felelős szerkesztő:
MOLNÁR ERNŐ!
Társ-szerkesztők:
KEREKES GYÖRGY és KOÓS ELEMÉR.
Kiadóhivatali főnök: Tóth János.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 5 korona.
Fél évre 2 kor. 50 fill.
Ifjúsági egyesületeknek 4 korona.
Főiskolai hallgatóknak 3 korona.
Egyes szám ára: 40 fillér.

Dr. ERÖSS LAJOS.

— In memoriam. —

A fekete gyász, a mélységes szomorúság jegyében indulunk útnak: lehullott a mi fejünknek koronája. Elhagyta helyét a férfi, aki a legemberebb ember és a mi legjobb pátrónusunk, barátunk volt. Java munkájában, közel a célhoz, melynek gyümölcsei már mosolyogtak felé, — elragadta Őt a kérlelhetetlen, a rettenthetetlen halál, aki úr minden lüktető, dobogó szíven, úr minden életen és nincs menekülés az ő sötét hatalma alól. Egy percre szinte lázadni szerettünk volna e borzalmas, fekete hatalom ellen, egy percre átéreztük a halál hatalmának az igazságtalanságát, egy percre megdöbbenve állottunk szembe e pusztító hatalommal és, és szerettük volna, ha az Úr adta volna az ő lelkének erejét a mi lelkünknek, hogy gyászos kiáltásunkkal és a lelkünk nagy akaratával életre költessük újra a mi legfőbb gondozónkat.

Mert az volt. A mi legfőbb gondozónk. És a mi gyászunk érte a legnagyobb, mert a mi halottunk ő, a mi jóságos, szerető vezetőnk, akinek úgyszólván minden gondolata mi voltunk sokféle elfoglaltsága, sok és nagy dolgai között, minden gondolatának a háttérében mi voltunk. Úgy szeretett bennünket, mintha a saját édes gyermekei volnánk. Az egyház, a kerület gyászolhatja benne legnagyobb, legenergikusabb vezérférfiát, de az ő vesztesége soha sem lehet akkora, mint a miénk, mert az ő vesztesége talán pótolható, de a miénk? Ki pótolhatja az árván maradt gyermeknek az édes apát! És mi joggal elmondhatjuk, hogy mi azt sirathatjuk

benne. Ismertük az ő jó szívét, nemes lelkét még akkorról, mikor még tanár volt és egyenlő, osztatlan szeretettel tárta ki a szívet minden tanítványa előtt és mindenki, mindenki, aki valaha közelébe jutott, érezte az ő krisztusi szeretete napjának a melegítő, kedves sugarát és soha sem tudja többé elfelejteni.

„Lehullott a mi fejünknek koronája“. Az ő legmagasabbra kitűzött életcélja és — a mi legnagyobb fájdalomunkra — életének csonkán, árván maradt legnagyobb műve, mely már-már a befejezés felé közeledett és lehanyatlott a betetőzés büszke magaslatáról: a mi javunkra, az ifjúság javára lett volna. És ez a nagy munka a debreceni egyetem megteremtése lett volna. A mi egyetemünk, a magyar egyetem. Készen volt nagy koncepcióju terve, minden utat elegyengedett és — ekkor ragadta őt el a halál.

Egy percre lázadni szerettünk volna e gyászos hatalom ellen, egy percre éreztük, hogy szemhen állunk döbbenetes hatalmával, aztán — lelkünkre pergettek az Istenhez emelő szelíd ima szavai és megnyugodtunk. Az Isten akarta így és meg kell nyugodni benne, nem tehetünk egyebet. Meg kell nyugodnunk, gyógyítgatni kell mély sebünket, melyet a halál kegyetlen keze ütött szívére.

Feledni, ezt a veszteséget nem lehet, nem lehet, emléke örökké élni fog köztünk és az ő lelke mindig élni és ösztönözni fog nagyobb, egyre nagyobb dolgokra és ezért is mindig csak neki lehetünk hálásak.

— rn —

Egy barátomnak.

Barátnak nevezlek gyarló ember nyelvén,
Óh, de szemed, hangod — messzi örökségek —
Lelkem mély sebéhez úgy égettek téged:
Arcodnak vonásit veszíthetné elmém,
Lelked hermelinjét örökre viselném.

Im, mit lelkem rég sejt, tebenned látva lát,
Olyanok vagyunk mi, mint két szomorú szó,
Két egymásból értő, mélységeken úszó.
Hogy messziről jövünk: látjuk egy máson át,
Egymásban az Isten teremő bánatát.

Az élet titka.

Az éjszakában álmot láttam.
Titkot kitáró éj felén
Rímek zenéje szállt felém,
Titkos szavaktól égtem lázban.

Bújtam velők mélységben árnyban,
S az élet küldte már elém
Az ébredést, nap reggelén,
S a bűvös szók még irva lángban,

Úgy jött a hajnal: élni kell!
És hajnalra, éberre váltan,
Az álom-kincset nem találtam.

Az éjszaka adta, ő vette el.
S az élet titka, amit láttam:
Nem lesz enyém csak a halálban.

György Oszkár.

A lelkiösmeret.

Írta: Könyves Tóth Kálmán.

Ványi Sándor egészen a kapu ajtajáig kísértette az orvost. Fölindulástól remegő hangon kérdezte:

— Tehát nincs más mód, kogy megmenthessem feleségem életét?

Az orvos szárazon válaszolt:

— Ám tessék kikérdezni az egyetemi tanárok véleményét. Én mást nem ajánlhatok. Feleségének ez a fővárosi légkör határozottan kártékony, sőt még gyermekei életét is kockáztatja. Ismétlem, amit mondtam. Családjának legalább egy pár nyarat ott kell töltenie az ózondús, fenyős Kárpátok vidékén. Itt hiába szedi a drága gyógyszereket. A gyöngye, kimerült testszervezetnek a leghatásosabb gyógyszer is mérge; nem bírja meg, összetöri menthetetlenül. Lássá, pénztáros úr, találhatna oly orvosra, ki másképpen tanácsol, de én a lelkiismerettel is számolok. Isten vele! ne vegye tanácsomat semmibe... a késedelem megboszszolja magát.

Ványi Sándor csaknem támoilyogva ment föl a második emeleti lakosztályába. Felesége, az az áldott lelkű asszony ott feküdt, ágyában hófehér párnán nyugtatva fejét. Halvány volt, mint az elfogyatkozó hold. Mellette két sápadt gyermek játszadozott. Az egyik mintegy ötéves fiúcska. Az eltört lábú babának faragott új lábat. Működését figyelemmel nézte egy három éves leányka. Bámulta a kis művészt.

— A mamát is meggyógyítom, — szölt a kis fiúcska, — ha majd doktor bácsi leszek. Ugy-e papa, én doktor bácsi leszek?

— Az ám, Pistikám, — viszonzá apja, — de még addig nagyot kell nőnöd és sokat tanulnod.

A beteg asszony is mosolygott, amint a kis fiú a baba eltört lábát egyengette.

— Mindjárt kilenc óra, — szölt a pénztáros, — sietnem kell a pénztárba, mert ma ugyancsak meggyűlik a dolgunk.

— Pedig ugyan fáradt lehetsz, — sóhajtott Magda, — hiszen az egész éjjel alig hunytad be szemedet, pedig igazán kár volt fönn virrasztanod, hiszen sokkal jobban érzem magamat, nem gyötör annyira a láz. Ugy-e az orvos is azt mondta?

— Azt, lelkem, — mondta vontatva férje, — de azt is hozzátette ám, hogy mihelyt javulófélben lészesz, fenyves vidéken kell eltöltened egy pár hónapot a kicsinyekkel együtt. Majd utána nézek, hogy valami mellékjövedelmet szerezzek, ha török-szakad, az orvos tanácsát teljesíteni kell.

— Hátha az óvadékból egy pár száz forintot előlegezhetne az igazgatóság. Tíz év óta meggyőződhetek becsületességedről. Nem szorgalmaztad soha fizetésed emelését. Pontos, lelkiismeretes voltál, egy fillér hiányt sem fedeztek föl. Ha lelkők van s meg tudják az okát kérelmednek, nem utasítják vissza.

— Mind szépen hangzik ez Magdám, — rázta aggodalmasan a fejét a pénztáros, — de az igazgatóság nem léphet túl a szabályzat korlátain. Aztán az idén még jutalomra sem számíthatok, mert már egyszer utalványoztak ki számomra száz forintot, de az is elúszott...

— El ám, fölemésztette az én betegségem, — tagolta lassan a beteg nő s két könnycsepp gördült alá halvány orczáin, — hát itthon maradjunk. Ráparancsolok magamra, hogy ne legyek beteg. Hidd el, az akaratnak gyógyító hatása lesz. Aztán kísétálunk a városligetbe, fölrandulunk a Svábhegyre. Ez kevesebbe kerül, amíg oda leszel, azalatt ráérek terveket főzni, ha a konyhában még ételt nem főzhetek.

Sándor sietve ment a pénztárba. Akkorára már többen vártak reá. A banknak, melynél a pénztárnoki hivatalt viselte, jelentékeny váltó-

forgalma volt, s most a félév zártával ugyan-csak sokan jelentkeztek a leszámítólók. Nem volt egy percnyi nyugta sem. Bizony, az álmatlanul eltöltött éjszaka után sem eshetett valami kellemesen ez az örökös pénzszerűség. Nehezen várta a délutáni egy órát. Agya kimerült, lábai alig bírták, idegesen reszketett, szemei majd leragadtak. Már közelgett a zárás óhajtván várt ideje, már alig jelentkeztek az ügyfelek. Leülhetett s édesen szunyókált, mikor hatalmasan becsapódott az ajtó. Fölébredt.

— No, csakhogynem késtem el! — kiáltott lihegve a betoppanó úr. Már megjelenése elárulta az igazi urat.

— Magam jöttem el — szólott mintegy meglepetve magát, — mert titkárom véletlenül beteg lett s kabátja belső zsebéből egy nagy levélborítékba zárt csomagot helyezett a pénztár előtti kis asztalra. Azt a húszezer forintocskát hoztam meg. Ma járt le, ugy-e pénztáros úr, a terminus? Talán tetszik ösmerni? Én gróf Somlyay Viktor vagyok.

A pénztáros udvariasan meghajolt s aztán a követelési könyv illető tételét megnézve válaszolt:

— Igenis, méltóságos uram, ma van a lejárat.

— Itt a pénz, kérem, vegye át, — szólott, a csomagot a pénztárosnak adta át.

Százasok, ötvenesek szalagkötésben. Mind rendben. Tízezer forint. Aztán tíz ezres bankjegy.

A pénztárnok számította. Tíz darab ezres! Még egyszer megnézte s úgy vette észre, mintha még egy oda lenne tapadva. Tehát tizenegy darab! Minő ördögi véletlen játszik most vele gonosz játékot? — gondolta magában Sándor.

— Megvan-e? — kiáltott oda türelmetlenül a gróf, — kérem siessünk, mert a lóversenyre kell mennem, már is tíz percet késtem.

Az ellenőr a másik asztalnál éppen a fizetési nyugtát írta. Az igazgatósági napibiztos a fizetési tételt jegyezte.

Sándor a lelkiismeretével küzdött. Vívta azt az iszonyatos lelki csatát.

— Pontosan megvan, — fordult a grófhöz, közönyös arcot színelve, de úgy érezte, mintha valami fehér fátyol ülne a szemén. Az a tizenegyedik odatévedt ezres ott hevert már az itatós papír alatt.

A gróf, miután mindennel rendbejött, udvariasan köszönve távozott. Sándor utána akart rohanni, tett is egy pár lépést. De e pillanatban beteg hitvesére, sápadt gyermekeire gondolt. Azoknak halvány arcai jelentek meg előtte s lábai legyökereztek, úgy érezte, mintha azok hirtelen nehéz ólommal változtak volna át. A gróf eltávozott. Sándor még egyszer utána

akart kiáltani. Fel is nyitotta ajkait, de szó nem jöhetett ajkaira. Csodálatosan érezte magát. Úgy rémlett, mintha valami láthatatlan lény ölelte volna át térdeit s szorítaná le ajkait.

Az itatós papiros alól kivette az ezrest s észrevétlenül zsebébe csusztatá.

— Urak! — szólalt meg a napi biztos, — egy óra múlt, zárjunk! Pénztáros úrnak ugyan sok dolga volt ma, látszik is rajta, kimerült és sápadt. Talán csak nem beteg? — kérdezte résztvevőn, — pihenjen, mi az ellenőr úrral lezárjuk a könyveket s két órára tisztában lehetünk vele. Haza bocsátjuk, vagy ledőlhet a pamlagra.

Sándor megfogadta a jótanácsot. Lehunyta fáradt szempilláit s ébren álmodott. Azt a kérdést tette föl magának, ha vajjon lopott, csalt vagy sikkasztott-e ő most. Érvekkel vívott érvek ellen. Ha lelkiismerete lopással vádolta, mindjárt kész volt a mentséggel, hogy ezt lopásnak senki sem minősítheti. Még csak nem is sikkasztás. Azzal, ha azt a véletlenül odatévedt ezrest eltulajdonítja, nem károsít meg senkit sem. Nem a bankot, de még a gróft sem, hiszen ez az ezres a töméntelen vagyonú grófnak éppen annyi, mintha ő egy pár fillért adna valami béna koldúsnak. Őt, mint pénztárost, senki sem vonhatja felelősségre. Ki bizonyítja be, hogy abban a csomagban tizenegy ezres volt? Ha két ember csomagolta volna is be, egy ember adta az ő kezébe. Itt van róla a grófnak sajátkező jegyzete: tíz darab ezres. Nincs olyan bíróság, mely őt meg csak a gyanú árnyékával is terhelhetné, csak lelkiismerete ne üldöznél! Az már most is hangosan vádolja, de azt csak ő maga hallja, más senki sem. Aztán családja iránti kötelessége! Ez mindent elnémít. Lakatot vet még a lelkiismeretre is. Hiszen nem lopott, nem csalt. Úgy véletlenül jutott hozzá. Talán a jó Isten szánta meg? Nem, nem a jó Isten! Bizonyosan az ördög. De vannak ám jótékony ördögök is. Mintha látná még behunyt szemmel is, amint rámosolyog. Olyan fekete, mint a korom, de nem iszonyatos, jóízűen kacag: no, Sándor, most már nem aggódhatol... az orvos tanácsát megfogadhatod.

Mintha az álom kiment volna a szemeiből, mintha megfeszített idegei új erőt nyertek volna. Szilárd léptekkel járt a szobában, legalább azt hitte. Aztán vette a kalapját, köszönt az uraknak s haladt lefelé a lépcsőn. Ki, ki a szabad levegőre, az emberek közé; nyílt, fölémelt homlokkal! Csak az az ezres bankó volt olyan nehéz, mintha apró pénzre váltotta volna föl. Húzta, erősen húzta lefelé a zsebet. Oda kellett tartania mindakét kezét, mert attól félt, hogy a teher alatt leszakad a zsebe s kihúll

az ezres, vagy talán ellopják tőle. A bank épületét elhagyván, azon tusakodott, hogy váltsa föl az ezresét. Az első jó ötletet mindig meg kell ragadni. A gyógyszerértárba sokkal tartozik. Kiegyenlíti számláját. Fesztelenül lépett be oda. Ha netalán kérdeznék, ami nem valószínű, honnan vette a bankjegyet, készen volt a válasszal, hogy felesége örökölt a nagybátyjától. A gyógyszerész kelletlenül fogadta. Ez sem szereti a hosszú várakozást, de mindjárt kiderült arca, mikor Sándor azzal köszöntötte, hogy a tartozását kiegyenlíteni jött.

— Ötvenkét forint! — volt a rövid válasz.

Sándor kivette az ezrest s remegő kézzel nyújtotta oda.

A gyógyszerész nagy szemeket meresztett. Most a bankjegyre, majd Sándorra tévedt tekintete. Aztán elővett egy nagyító üveget. Aláhelyezte a bankjegyet s nézte a számot.

Sándort ez a szokatlan figyelem nagyon kedvetlenül érintette. Mit akar ez az ember? Minek nézi őt, hogy még gyanakodni merészel?

De a gyógyszerész nem jött ki a sodrából. Komoly arcot vágott, rázta gyanúsán a fejét, miközben dűnnyögve ismételte: sajnálom, igazán sajnálom.

— Kérem, magyarázza ki magát, mert velem szemben még senki sem járt így el.

— Szívesen uram, — szól az szárazon, — nézze, itt van a főkapitányság rendelete, mely szerint, „ha valaki esetleg A. 27,895. számú ezres bankjegyet hoz felváltani, vagy azzal fizetni akar s azon a bankjegyen vérfoltok mutatkoznak: az üzlettulajdonosok felszólítatnak, hogy a gyanús bankjegyet tartsák magoknál, az illetőt pedig tartóztassák le. Ha ezt nem tehetik, lakását előzőleg puhatolják ki s a rendőrséget azonnal értesítsék“. És lássa, Ványi úr, ez a bankjegy az, melyet a rendőrség keres. Mi okból, azt nem vagyunk hivatva kutatni, de kötelességem azt visszatartani, mivel pedig önnek a lakását tudom, a jelentést ahhoz képest teljesítem.

Egy pillanat alatt egész világ szakadt a szegény pénztárosra. A gróf gyanús ezreséhez valami gyilkosság tapad... és ő, a teljesen ártatlan fog azért bűnhődni, mert ha netalán sikerülne is magát a vád alól kitisztázni, azt nem tagadhatja el, hogy a bankjegyet nem törvényes és szabados úton sajátította el. Becsülete oda veszett örökre! Családjával együtt koldusbotra jutott. Csak egy módja van a szabadulásnak, az t. i., ha azt az átkos bankjegyet megsemmisítheti, széttepheti.

Ott feküdt a véres bankjegy a gyógyszerész előtt. Ösztönszerűleg odakapott, de az a kegyetlen ember vigyázatos volt. Előbb rátette a kezét, sőt akkorára segédét is beszólí-

totta. Szegény pénztáros eszeveszetten rohant ki, s mint valami őrjöngő sietett egy boltba, hogy revolvert vásároljon. Haza nem mert menni. Neki szakítani kellett az étellel. Leszámolt a becsülettel. Családját majd megsegíti az Isten, ha már őt a kísértő veszedelembe döntötte. Sietett, de amint a boltajtóhoz ért, akkorára két markos rendőr tette rá a kezét. Fuldokolva kiáltotta: „Kegyelem! segítség!“

— Az Istenért, pénztáros úr! ébredjen föl, ugyan rossz álma lehetett, — szól a napi biztos, — szinte belesápadt. Lássa, jobb lett volna hazamennie.

Ványi Sándor a szemeit dörzsölte s akadozatosan kérdezte:

— Hát csakugyan álmodtam? Iszonyatos álmom! de jó, hogy felébresztettek az urak. Ezerszer köszönöm. Nem aludtam az egész éjjel; feleségem betegágya előtt virrasztottam s azt álmodtam, hogy kiterítették.

S most már csakugyan vette a kalapját, miközben a lépcsőn lefelé haladt s könnyült szívvel így gondolkozott:

— Soha sem hittem az álmokban, de most már hiszek s hálát adok Istennek ezért a reám bocsátott álomért. A lelkiösmeret szólalt meg bennem. Álmom föltárta azt a világot, mely reám várt volna rettentő rémképeivel, látományaival.

Nem sietett hazafelé, holott azóta várhatták. Tudta, hogy a gróf hol lakik. Ha nem lesz otthon, fölkeresi, amíg meg nem találja.

De annak az ezres bankjegynek nem szabad égetnie az ő tiszta lelkiösmeretét. Azzal menti magát, hogy a grófot nem akarta a többi urak előtt kompromittálni, sem annak valamelyik tisztviselőjét rossz hírbe keverni.

A grófot csakugyan nem találta otthon. A futtatáson volt. Inasa azt mondta, négy órákor jön haza. Sándor az utcára ment. Ott járt-kelt. Elment most már ébren a gyógyszerértár előtt. A gyógyszerész künn állott, jó napot kívánván egymásnak.

— Nem is képzelem gyógyszerész úr, — szól Sándor, melegen szorítva meg annak jobbját, — mily nagy jót tett velem, majd egyszer talán elbeszélem.

— Talán használt kedves nejének az orvosság? Örölnék rajta.

— Használt ám nekem is, — viszonzá mosolyogva, — az Isten áldja meg érte!

Négy órákor ismét a grófnál volt. Nem kellett soká várakoznia. A gróf egy kissé megütődött, amint a pénztáros belépett a szobájába.

— Talán csak nincsen valami baj? — kérdezte.

— De éppen, méltóságos uram, — vi-

szonza Sándor, — a pénz nem jól lett elszámolva.

— Az lehetetlen! — pattant föl mérgesen Somlyay. — Uram! ön még kételkedni mer!

— Gróf úr, — szólott nyiltan a pénztáros, — egy ezressel többet adott, amelyet im vissza is hoztam... tessék, itt van.

S azzal kivonva zsebéből a finom papírba göngyölt ezrest, átnyújtotta a grófnak, ki meglepetve kérdezte:

— Csaknem lehetetlen, — mondá, — igaz, igaz, hogy én nem számoltam meg, titkárom adta át, de neki is úgy küldték postán. Hihetőleg egyik gazdasági intézőm tévesztette el a számítást.

— Még pedig azt is tudom, hogy miként, — válaszolt Ványi Sándor, — amint a százasokat, ötveneseket csomagolták, az intéző úr ujja a szalag mézgájától ragadós lett s a tizenegyet ezres úgy tapadhatott a tíz ezres bankjegyhez.

E pillanatban a szolga jelentette, hogy távirat érkezett Somlyafalváról.

A táviratot átnyújtotta a pénztárosnak, ki azt olvasta:

„A pénztárvizsgálat alkalmával ezer forint hiány találtatott; a pénztárost a főintéző le tartóztatta. Értesítjük erről méltóságodat. Az intézőség.”

Rögtön ezt távirta vissza: „Pénztáros ártatlan. Minden rendben van”. Aztán az inast elküldvén, a még mindig előtte álló Ványihoz ment; megfogta annak mind a két kezét:

— Pénztáros úr! ön egy becsületes embernek az életét mentette meg. Az az én öreg tisztviselőm, ki egyúttal uradalmi intéző is, honvéd volt. Atyámmal együtt szolgált. Soha homály nem érintette jellemét. Ez a gyanú megölte volna. Szegény öreg... szemei meggyöngyültek, kezei egy kissé reszketnek. Ez év végén úgyis nyugalomba lép. És családja... két katonatiszt fia van, nem bírták volna elviselni a szégyent! Igazán mondom, ritkán kerül még elém oly becsületes ember, mint ön. Ezer közül egy. Köszönöm, ismételve köszönöm.

— Csak kötelességet teljesítettem, gróf úr, szólott Sándor — s aztán sóhajtván, mintegy önkénytelenül tette hozzá, — megmentettem egy családot s megrontottam egy másikat.

— Hogyan értsem ezt? — kérdezte a gróf.

— Ha már kicsúszott ez a megjegyzés az ajkamon, — magyarázta ki magát a pénztáros, — mindenről fel kell világosítanom méltóságodat, s talán előbbi nézete a becsületeségem felől eloszlik, de hiszem, még sem kárhoztat el. Ember vagyok én is, tévedtem, és helyre is hoztam tévedésemet. Hallgasson ki a

gróf. Legyen bírám, de jól esik lelkemnek, ha mindent őszintén elmondok; mindjárt megkönnyebbül csordultig felt szívem, mint a bűnös, ha megvallja bűnét.

A gróf kezével intett, hogy üljön le. Ványi Sándor helyet foglalt s a legapróbb részletig elmondta sajátságos történetét. Lerajzolta az ingadozást... azt a rettentő pillanatot, midőn családja jobblétének előmozdításaért a lejtőre lépett, aztán azt az életmentő álmot beszélte el szóról-szóra úgy, amint az felizgatott agyában született. S bevégezvén beszédét, így szólt:

— Most úgy állok a gróf előtt, mint a bűnét töredelmesen bevallott gonosztevő, akit valami közbejött véletlen akadály gátolt meg gonosz szándéka végrehajtásában. Megkönnyebbülve érzem magamat, de nem akartam, nem tudtam volna elhordozni szívemen ezt a terhet s mint egyenes jellemű egyén, nem szerettem volna álszínben tündökölni.

A gróf percről-percre növekvő érdekekkel hallgatott. Nem akadt még ilyen emberre, aki éppen azért, mert nagyon becsületes, a becsületességet magáról elhárítsa s szándékosan rossz hírbe keverje magát. Pedig alapjában véve csakugyan ártatlan; sőt hősie önfeláldozást tanúsít.

— Ifjú barátom! kezdé aztán, ha az imént azt mondtam, ezer közül egy akad olyan becsületes ember, mint ön, most tovább megyek s azt állítom, tízezer közül válik egy olyan igaz, mint ön. Dehogy ítélem el, dehogy, sőt annál többre becslöm. De ennek kijelentésével nem elégszem meg. Én önt meg akarom nyerni magamnak. Hallotta, hogy öreg pénztárosom önkéntesen nyugalomba óhajt vonulni. Ha elfogadja ez állást, helyére önt nevezem ki. Látja íróasztalom azokat az iratesomagokat. Egytől-egyig pályázatok, kérvények ez állásért. És, ami önre nézve előnyös, szepességi birtokon lakhatik, közel a fenyvesekben gazdag feketehegyi fürdőhöz. Alig egy órányi járásra e fürdőtől. Én lelkemből örvendek, ha ily hű emberre találtam... Ne is hálálkodjék, én tartom nyereségnek, ha ön vezetheti szepességi birtokom kezelését. Egy kevés gyakorlottság, s belejön a gazdasági ügyek vezetésébe is. S hogy orvosa tanácsát mindjárt foganatosíthassa: hivatalát azonnal átveheti. Eddigi hivataloskodása éveit a nyugdíjba beszámítom. Nos, Ványi úr, áll az alku? Hallottam önről, hogy évi fizetése a banknál ezeröttszáz forint. Nálam kétezer forint, szabad lakás és helyes gazdálkodás mellett némi osztalék. Válaszoljon, kérem.

De a pénztáros nem tudott válaszolni. Szíve most volt igazán telve. Szemeiből forró könnyek csordultak ki s áztatták halvány, ki-

merült orcáját. Ugyan ki számított volna ily eredményre, ily előzmények után? Oh! boldog álom, oly csodás álom, amit szemeire, lelkére bocsátott és hintett a gondviselés áldó keze, Ő, a csaló minő nagy jutalomban részesült. Meg van mentve az életnek felesége és családja!

Kevés vártatva fölkelt a székről s a grófnak kezet akart csókolni, amit ez nagynehezen tudott megakadályozni.

— En tartozom önnek köszönettel, — mondá szeliden, — mert egy gyanúsított hű hivatalnokomat mentette meg s ezenkívül alkalmat nyújtott nekem arra is, hogy jót tehessek. Adja be lemondását a banknál s jövő héten indulhat beteges családjával a Szepes-ségre. Mindenről intézkedem.

Örömtől sugárzó arccal sietett haza Ványi Sándor. Minő váratlan fordulat állott be az ő sorsában. Ott állott már a lejtő szélén, s ime a tündérálom karjai ragadták ki onnan. Az a szövevényes fátyolkép mentette meg, amely amint az ember fölébred, eltűnik gyorsan, hirtelen. Kimagyarázhatlan a véletlenség útja. Gyakran egy hajszálon függ sorsunk jó vagy kedvezőtlen iránya. Az egyik ember elmerül, míg a másokra nézve ugyanaz a hajszál mentő horgonnyá változik.

Ez egyszerű történetben az a legérdekesebb, hogy ez nem az író képzeletének álma, de csaknem szóról-szóra így történt. Ott a fürdőben, a fenyvesek hús árnya alatt beszélte azt el előtte az uradalmi főintéző, míg viruló szép neje két kis gyermek társaságában játszadozott.

— Magam is álmokképek tartanám az egészet, — zárta be elbeszélését Ványi Sándor, — ha abban én s családom nem volnának a szereplők. Higgye el nekem, hogy gyakran a való élet ügyesebb beszélyeket ír, mint a leg-hivatottabb író, s bölcsőbb tanácsokat osztogat, mint a legtudósabb erkölcsstanár.

Az erdő énekel.

(Egy ciklusnak a kezdő verse.)

— Lág, puha álom símult a szememre
Virágillatként, pompázatos-tarkán,
Halkan búgott az erdő méla csendje,
Mint csöndes dal a szerelmes lány ajkán.

S a vadvirágos csöndes erdő alján
Elhalt a lárma titkos, halk ütemre.
Figyelve ült a fáknak lombozatján
Az ébredő csönd első üzenetjé.

S az álom halkan elszunnyadt szemembe.
E dal szállt felém pompázatos tarkán,
Csöndes, édes dal, csöndes erdő alján.

S miként ha múltak üzenetje lenne,
Melyre ráborult a feledés-felhő, —
Csöndesen, búsan énekelt az erdő.

Györék József.

Szépen fogunk meghalni.

(Szomorú sorsom bús osztályosának: Nagy Ferkónak írtam.

Ez az élet nem nagy élet:
Csupa halál, csupa vétek;
Örök baj az ajba-bajba —
Bizony, bizony
Legjobb, aki abba hagyja.

Akaratlan akarásban,
Elfogytunk a zokogásban.
Szívünk véres, rossz a vállunk,
Magyar átok,
Magyar sors lett a halálunk.

Csudasággal csudáskodni,
Szent álmokat megálmodni,
Akarásban ellobogni,
— Nem érdemes
Magyar földön szomorkodni.

Itt az élet bús ígért,
Harcos átok, dús ítélet.
— Én legalább nem sajnálom:
Borba fojtom,
S úgy várom be a halálom.

S magyar földön, magyar sorban,
Hogyha végkép ellobogtam,
Borba fül, mit bajra kezdtem.
— Bizony isten,
Nem halhat meg senki szebben.

Györék József.

Kék vizeken.

Verőfényes, bűvös Délen,
Kék vizeknek kéklő tükrén:
Egy csodaszép nyári délben,
Egy virágos hattyú-csónak
Bársony alján lefeküdném.

Hattyú-hajóm karcsú keblét
Csodálná a kéklő tenger, —
S én néznék a kék egekbe,
Nyitott szemmel, nyílt egékbe,
Áhítattal, szerelemmel.

És szállnék a bűvöletben,
Félig ébren, félig alva,
Míg álmodó lelkem halkan
Az időtlen, mozdulatlan
Álomlétbe átsuhanna.

És csak néznék, egyre néznék
Nyitott szemmel, nyílt egekbe, —
S hattyú-hajóm úszna, úszna.
Fénycsodák közt egyre úszna,
Kék vizekről, — kék vizekre...

Darvas János.

Elindulunk és ismét visszatérünk.

Írta: Molnár Ernő.

Pál Sándor otthon egy kényelmes szobában ült és levelet írt, valami német címre küldte, írván benne, hogy ő egy jómódú magyar fiatalember és a maga kenyerén, minden szülői segítség nélkül be akarja utazni Európát és különösképpen szeretne franciául alaposan megtanulni és mivel a német nyelvet bírja, nagyon kéri a hochgeehrte Herr-et, kegyeskedjék neki ott kinn, Strassburgban a gyárában vagy valami hivatalban állást szerezni, míg ott helyben franciául megtanul. Nagyon olcsó munkakerő lesz, háromnegyed, sőt fél-díjazásra is nagyon szívesen elszegődik, hiszen nem mulatni, de tanulni megy ki és nagyon elég, ha a maga szerény élelmét megkeresheti. Szóval esedezik valami kicsike állásért, ami a hochgeehrte Herr-nek legfeljebb egy picike szavába kerül, mindegy akármilyen, ő kész elfogadni, csak kinn lehessen idegenben és láthasson, tanulhasson.

Mindezeket pedig igen szép német nyelven írta annak az előkelő gyárosnak és bízott benne, hogy az, ha van szíve, bizonyosan meghallgatja és segít rajta. Mindegy akárhogy is, csak segítsen, mert már szinte elviselhetetlen ez az itthoni levegő, rettenetesek az örökgyeforma házak, visszataszító az ismerősök arcán a felismerő mosolygás és a levegő, a levegő a maga változatlanágában lehervasztja a legszebb álmovirágokat is.

Tudj' Isten miért, de annak az előkelő németnek igen megtetszett a levél. Egy vadidegen fiatalember, aki a maga lábán akar járni, aki annyira óhajtja a szabadságot, hogy még nyomorúságra is képes érte, aki, ha még a legutolsó állapotban is, de okulni, látni, tanulni akar. Ez bizony derék fiú lehet. És visszaírt neki, hogy a következő hónap elsején az ő gyárában elfoglalhat egy nem is nagyon alantas állást és ha még akkor is meg lesz a kedve, csak jöjjön, kész örömmel fogadja, noha az első hónapban csak félfizetést ad, de aztán, persze, javítani fogja és ha szorgalmasan dolgozik, nem marad el a jutalma.

Pál Sándor, természetesen, nagyon megörült a levélnek. Ez a levél neki mindent jelent, a szabadságot, biztosított jövőt, mindent, mindent, amire neki most szüksége van. Odakinn, abból a fizetésből, amit kap, urasan élhet és, és milyen messze van még az elseje. Teljes három hét, rettenetes hosszú idő, hiszen a pakolással, készülődéssel legfeljebb egy hét telik el és mit csinál még a másik két héten. Még két hét itthon, mikor már biztos, hogy elmegy, tűrhetetlenül hosszú idő. Utiköltségre kap itthon és magának is van még gyerek-

korából a postatakarékban vagy hatvan-száz koronája, abból megélhet, megismerheti a körülményeket és mint kész hivatalnok léphet be a gyárba. Miért is nem menne ki, nincsen már tovább semmi értelme, hogy itthon maradjon. Egy hét alatt összeszedelőzködik és megy, nincs másképen.

Hanem egyet kihagyott a számításból Pál Sándor: az édes anyját. Az édes anyja pár év óta özvegy volt és ez az idő éppen elég volt arra, hogy a fiát okosabbnak tartsa, mint magát. Volt ugyan még egy fia, de az idősebb volt és még az apjuk életében megházasodott, aztán elkerült hazulról és az özvegynek csak ez a fia maradt, a kedvesebbik. Persze, eleinte el sem akarta ereszteni, de aztán a fia elmondta neki, hogy erre az utazásra szükség van, mert csak így lehet igazán ember, aki minden körülmények között megállja a helyét, csak így tanulhat igazán meg mindent, amire egy egész hosszú életen szükség van, ha oda megy, ahol a tudást és tapasztalást ingyen osztogatják, sőt még fizetnek is érte. Szóval sok minden okot felhozott Pál Sándor, egyebek közt azt is, hogy menekülni akar ebből az egyhangú életből. hallja már az igazi Élet forró, hatalmas szavát és nem bírja megérteni, mert a kisváros unalmas levegőjén nem bír áthatolni semmi, ami új, ami a nagyobb, jobb idők elkövetkezését jelenti. Őt hívja valami oda, nyugatra és ne is akarják visszatartani, mert ügyis hiába, már minden elő van készítve és aki legjobban aggódik a jövőjéért, az is nyugodt lehet. Aztán mi történnék vele odakinn? Azért, mert idegen, senki sem fogja bántani, legfeljebb lenézik, de utóvégre is ez olyan mindegy, majd nem fogják lenézni, ha megismerik. És elég embernyi ember ahhoz, hogy vigyázzon magára. Vagyis ne féljen a mama semmit, ő tanulni és nem szórakozni indul.

Míg Sándor ilyes beszédek között szedelőzködött és rakosgatott, az édes anyja egyre kérdezgette:

— Elég lesz a pénzed, fiam? Gondolkozz rajta és szólj, ha nem, tudod, az idegent hamar becsapják. Te még fiatal is vagy, hamar elbánnak veled. Elég pénzed lesz?

Sándor eleinte azt válaszolhatta, hogy hogyne, hogyne, csak éppen az útiköltségre kér, de aztán az utolsóelőtti napok valamelyikén szépen ráhagyta:

— Nem bánom, akármennyit is ad édes anyám, az is jó lesz.

— Adok, fiam, adok, csak előbb kellett volna szólnod...

És az lett a vége, hogy Sándor kapott az útra erős háromszáz forintokat. Nem nagyon örült neki, noha igen szépen köszönte, amint

illett is. Gondolta, hogy az édes anyja arra számít, hogy azalatt, míg a fia odajár, megtakaríthatja ezt a nagy kiadást, ha a szájától is vonja meg a falatot és ez egy kicsit bántotta. Az pedig még inkább, hogy mit csinál ő ennyi pénzzel. Sohse jó, ha ilyen gazdag a szerény zsebű ember. A pénz feszíti a zsebet és minden bolond dologba hamarabb beleugrik, mintha nincs. És áldott a pénztelen állapot, mert ha nincs, egyszerűen nem költ az ember és ugyancsak megnézi hova rakja szerény garasait. És félt a pénztől. Bolond dolog ez csakugyan, nem lehet neki parancsolni és viszi az embert árkon-bokron, élvezeten, minden jó, rossz, kedves, csúf dolgon keresztül. Ő parancsol a gazdájának és bizony-bizony okos ember legyen, akit nem ragad el a varázsa.

Végre aztán eljött a kitűzött és várvavárt nap, amikor Pál Sándornak szépen el kellett mennie a vasuthoz, felülni csendben, rendben és vasutazni, megállás nélkül, mind egészen Strassburgig. Sándor már régen és előre örült ennek a napnak. Hogyne, a gyermekkori álmai, a homályos, érthetetlen vágyai, amiket csak érettebb ésszel bírt felismerni, most mind, egy csapásra megvalósulnak. Szabad és az övé a világ. Odamegy, ahol nincs ismerős, se barát, se rokon, senki, aki törődne vele, megszólná, ha ezt vagy azt társadalmi állásához mérten nem elég előkelően cselekedné, vagy végigjárná a rokonokat, hogy Sándor ilyen, Sándor olyan és utóvégre az egész család őt szapulná; nincs meg az egyik nagynénjének a jó tojó jércéje, a nagybátyjának a híres almafája, a másik nagybátyjának a három közmondása, amiket mind már az unalmi öngyilkosságig ösmert, hanem valami új, valami sejtett, nagyszerű dolog int felé a távolból. Érzi, hogy valami ragadja magával, valami bolondos forgószél, valami fiatalos magabizás, aminek nem lehet ellenállani.

Az édes anyja pedig már másodnapja gyakran elfordult és törölgette az arcát. Sándor tudta, hogy ilyenkor könnyezik, de nem bírt mondani semmit, amivel vigasztalhatott volna. Érezte, hogy úgyse lenne jobb, ha beszélné, ha szárítgatná az édes anyja könnyeit, mert hiába minden, de itt segíteni nem lehet. Ezek a könnyek olyanok, hogy ha nehezek, ha fájdalmasak is, el kell hullaniok, mert okuk, céljuk és hasznuk vagyon. És a könny mindig valami megkönnyebbülést jelent. Ha valaki fájdalmában könnyezni kezd, már félig megtalálta a vigasztalást és megkönnyebbül, mert könnyezik, a fájdalom útát talált magának és kifolyik a szívéből, mint csöndes, halk könnycsepp.

Aztán el kellett indulnia Sándornak a

vasuthoz. Megölelték, megcsókolták egymást szépen és ennyi volt az egész búcsúzás. Nem is akartak semmitmondó, unalmas, szavakat keresni, amivel rejtegensék, hogy nem éreznek semmit. Csak az édes anya mondta pár szóval, sírdogálva a fiának, hogy vigyázzon, válogassa meg a társaságot és főképpen vigyázzon a pénzre. És most sorra következtek mindazok a jótanácsok, amiktől Sándor legjobban félt és amiket ilyenkor mindig el szoktak mondani. És ezzel meg volt öltve az előbbi néma, szép búcsúnak az emléke is. A jótanács csak arra jó, hogy az idősebbeknek, a tapasztaltabbaknak legyen mivel a fiatalokat sértetgetni, a jóakarás, a részvét örve alatt.

Pál Sándor nagyon szerette az édes anyját, de most az egyszer mégsem hallgatta végig. Még egyszer megcsókolta és ment. Alig tett azonban egy pár lépést, megsajnálta, hogy így tett, szeretett volna visszafordulni, de most már nem volt idő. És fájni kezdett a szíve, tudta hogy ez a búcsúzás mint egy kísértő rossz szívtelen emlék fogja mindig kísérni és nem hagyja nyugton, nem menekülhet, mert ez a sorsa azoknak, akik rosszul és szívtelenül cselekesznek. És ezen nem lehet segíteni. Majd talán levélben.

Hanem, mire a vasut feleútjára ért, már más érzés hatalmasodott el a lelkén. Szabadnak és erősnek érezte magát. Azt hitte a karjaiban, a derekában világrengető erők feszülnek és az agyában világhódító eszmék forognak. Ma, most erősebbnek és délcegebbnek érezte magát mindenkinél, ma, most megy a szabadság és az idegenség felé, amivel fel kell vennie a harcot, az ő kis-életének az első nagy harcát. És érezte, hogy győzni fog, mert az erő, a fiatalság, minden, ami ebben a két fogalomban benne van, mind az övé és az övé az Élet.

Persze a vasuthoz korán érkezett. Várnia kellett, talán félórát, talán többet. Búsan húzódott félre egy sarokba és nézegetett csendesen, reménykedve, nyugat felé. Ujra eszébe jutott, hogy hogyan hagyta ott az édes anyját és szavakat keresgélt és jegyezgetett, amikkel egy nagyon szép levélben még holnap valamelyik állomáson, ahol várni kell, bocsánatot kér és enyhít valamit a dolgon. Egyszerre csak felnéz, megérezte, hogy egy pár szűrös szem vizsgálja, melynek a gazdája nyomban rá is kiált:

— Szervusz öcsém! Hova utazol?

— Megyek egy kicsit világot látni

— Aztán nem szóltál? El se búcsúztál az ismerőseidtől. Ez vagytok ti, mai fiatalság: a szeretet, összetartásnélküliség. Hova mégysz először? Pénzed van?

- Strassburgba. Pénzem van.
- Sok?
- Igen.
- Hm, öcsém, akkor vigyázz ám rá!

Az csak magától értetődő dolog, hogy most egy hosszú, hosszú prédikáció következett a pénz mimódon való okszerű használatáról, a mai fiatalság erkölcséről, kapcsolatban a régivel és így tovább, tovább, míg végre meg nem érkezett a megváltó vonat. Sándor eleinte szabadulni akart, de nem lehetett és haragudott, emésztette magát, hogy ime neki, aki az édes anyja jó tanácsait nem hallgatta meg, most egy elhújasodott öreg férfiú zsíros ajkairól kell hallania az önmérséklés dicső igéit. Aztán elfásult és oda se figyelt, csak sajnálta, hogy ilyen balszerencséje van mindig. Szinte félt már elindulni is, de inkább választotta ezt a rosszat, mint a másikat, amikor a terebélyes bácsi prédikációját már most ellenkező irányban kellett volna végig kinlódnia.

Végre fölülhetett a vonatra. Szerette volna megcsókolni a szennyes kocsipadlót, hogy végre itt lehet és egyedül, hogy megszabadult mindentől, ami, úgy érezte: akadályozza, hogy lerázhatta a nyakáról a kis város szimbolumát, a kövér, öreg és értelmetlen bácsit. Szeretett volna talán letérdelni és imádkozni, hogy megérhette ezt a pillanatot, amikor utazik az élet elé.

*

Pál Sándor azt hitte, hogy a vonat most az ő kedvéért megyen és puhán, szépen átringatja egy másik világba, oda, ahova vágyott, holott őt is éppen olyan unalmasan rázta, mint a szomszéd fülkében egy ásító marhakereskedőt, de azért ő élvezte, hogy egyre maradozik az ismerős vidék és egyre újabb-újabb tájakat lát az ablakon keresztül. Most szerencséje volt, nem háborgatta semmi ismerős, de azért mégse merült el semmibe, csak bámult ki az ablakon, hallgatta az egyhangú ütemes kattogást és félig boldog volt, félig szomorodott.

Nagysokára, délután, megérkezett Pestre. Már itt megcsapta valami lázas idegen levegő. A váróteremben ült, míg a vonatja, amelyikkel elmegy majd, megindul, és várt csendesen, aztán meggondolta magát és elhatározta, hogy majd késő este indul és addig szétnéz. Már volt úgyis egyszer itt, megnézi a körutat, vacsorál és majd úgy utazik Bécsbe. Felült a villamosra és amint szétnéz, egy nagybetűs plakáton megüti a szemét ez a szó: Páris. Bizonyos, hogy nem az igazi Párisra vonatkozott, de ez úgyse fontos, csak az, hogy Sándor gondolkodóba esett, nem-e volna jó megnézni Párist. Eltölt ott egy hetet, másfelet, körül néz és úgy megyen Strassburgba. A francia

szó, igaz, nem kenyere, de talán van ott is valaki, aki magyarul vagy németül tud, csak nem fogják eladni. Mennek oda akárhányan, akik szintén nem tudnak beszélni és mégis elvannak. Neki pedig költségre is futja. És elhatározta, hogy most nézi meg, nem visszafelé jövet.

Azonnal át is ült a visszamenő villamosra. Még épp felszállhatott a vonatjára, a következő percben már vígan robogtak Bécs felé. Sándor újra az ablakoknál ült és sóvár éhes szemmel bámulta a vidéket, mintha mindent meg akarna jegyezni első látásra magának. Így nézett kifelé sötét estig, akkor már nem látott semmit, de nem akart mégse aludni és ismét nem tudott mást csinálni, nézte a hazai csillagokat, ki tudja, mikor látja újra. Késő este ért Bécsbe. Ott le sem szállt, bár vágyott látni és itt is érzett a levegőben valami ismeretlent, de nem engedte át magát a kíváncsiságának, megváltotta a jegyét és rohant tovább, Párisba, ahová vágyott.

Sok-sok idő telt bele míg megérkezett. Elunta odáig a járást, az ülést, a várást, mindent, de a vágya még mindig égette és tartotta benne a lelket. A remény aranyos fátyolt borított a szemére és nem látott, nem tudott semmit az utazás fáradságáról, keserveiről, az egész fiú egy élő vágy volt a városok városa, Páris után.

Aztán megérkezett, a vonat begurult vele valami nagy csarnokba és leszállt. Míg utazott oda, azt hitte, hogy valami új, különös, nagy érzés fogja el a lelkét, amikor megérkezik, hogy a nagy városnak felé dobban a szíve és ő élvezni fogja az új, a nagy Életet, ami ott folyik. Aztán, kitette a vonat és ő ott állt a perronon árván, bután, idegenül, mint valami megriasztott kis gyerek, akit az árvíz egyszer csak partra vet. Nagy félénken kikeresett egy jóarcú bácsit a tömegből, amely körülötte hullámozott és beszélt mind egyszerre és megszólította. Nem tudni hogyan, de épp magyar emberre akadt és az felelt neki és örült, hogy a sors éppen az ő útjába hozott egy idegen, magyar fiatal embert. Sándor, persze, nagyon megörült neki és rábízta magát vakon, levetkezve minden óvatosságot, amit pedig otthon igen javasoltak volt neki, de hát ki gondol az ilyenekre és éppen ilyenkor. Csak ment, amerre vitték és nem bánta, akármi lesz is. Mentek végig egy hosszú boulevardon, az új ismerőse mondta a nevét, de Sándor elfelejtette. Kinyitotta kerekre a két szemét és nézett. A kísérője kérdezgette a viszonyait, a városa, a hazai dolgok felől, Sándor felelgetett is, de nem igen tudta maga se, hogy mit. A kísérője szaporán beszélt, Sándor pedig élvezte a boule-

vardot. Valami mámoros akarni-vágyás, valami új, úri, felsőbbrendű, művészi élet lehelletét érezte kisuhanni az ucca szürke házai közül. Este volt és csak az árnyak látszottak mindenfelé, de a kedves, romantikus félhomály alatt ott érzett az ezerszívű város vérének a forró lüktetése.

A bácsi aztán látta, hogy nem boldogul a fiúval, hogy az most egészen el van foglalva az érzéseivel, elvezette valami olcsó vendéglő-szállodába, megadta neki a címet, Sándor hálálkodott, aztán szépen otthagyta azzal, hogy másnap délután, munka után keresse fel. Sándor, tudj' Isten mért, örült neki, hogy magára maradhatott, bezárkózott a szobájába, odaállt az ablakhoz és nézte az uccát. Persze, lenn nem sok volt az ember, mellékuccában volt, de a beszédük annál hangosabb volt. Ugy beszéltek, mintha csak otthon lettek volna, nem törődtek semmivel, szabadon eresztették a kedvüket és lenézték a világot, Sándor pedig odafenn az ablakból élvezte a hangjukat, idegen és mégis kedves beszédmodorukat és azt hitte, most, mikor kihajol és bámulja az uccát, az egész Páris víg, könnyed lelkét magába szívja.

Soká, nagyon soká állott az ablakban, az uccán már nem járt senki, a fényeskedő levegő pedig valami halk ütemes zsongást ringatott felé. Olyan volt, mintha a maga fiatal vérének a meg-megharsanó lüktető zúgását hallgatná. És csudálatos, nem érzett se fáradságot, se álmot, se unalmat, semmit, ma, ezen az ünnepi estén képes lett volna mindenre. Betelt a vágya, ott volt az óhajtott célnál, most, úgy érezte: boldog. Aztán hajnal felé lefeküdt.

A másnap, persze, kijózanító másnap volt. Világos nappal, ámbár késő délután ébredt, az uccákon csak olyan összevissza népet látott, mint akárhol másutt, de még mindig érzett rajtuk valami kíváncsisággeltő idegenszerűt. Lement és elindult az uccákon. Most a romantikus kékeslila félhomály helyett szürke háztömegeket látott és semmi lendületest, semmi szépet, ami kielégíthette volna szomjazó lelkét. De a levegő az még mindig új volt neki és a régi, az otthoni vágy vitte mindig előre. Utközben is tanult egy csomó francia szót és mikor megszólította valaki egy szobor előtt, hogy mit ácsorog itt, egész helyesen felelt. A kérdező ugyan végignézett rajta, de nem nevette ki, amért vétett a grammatika ellen. Aztán, ahogy kószált, céltalanul, kezdte magát beletalálni a város hangulatába, a szeme megszokta a forróbb, zajosabb életet és a füle eltompult a lárma hallatán, de a milienbe még mindig nem tudta magát beletalálni. A levegő még mindig idegenszerű volt és minden új ucca-sarok szenzáció.

Ahogy mendegél, egyszer csak egy ismerős nevű kedves, fás kis uccára bukkant. Hamarosan rájött, hogy itt lakik új ismerőse. Gondolta, felkeresi, hamarosan meg is találta a házat és benyitott egy csinos, takaros szobába, nagyon megörült az ismerős, komoly arc láttán és a másik urat is felderítette az ő öröme. Kicsit beszélgettek aztán elmentek magyar társaságot keresni egy kávéházba. Azok is nagyon szívesen fogadták Sándort és estére kelve egész kis baráti kör fogta körül a hatalmas városban, akik tanígtatták franciául, mulattak a baklövéssein és magyarázgatták neki Párist. Sándor pedig igen jól érezte magát. Örült, hogy olcsó az élet és soká huzhatja kicsi pénzével, vannak már barátai is, apránként megtanulgat franciául és otthonosan fogja érezni magát.

A harmadik, negyedik napot, egy, másfél hetet mind kóborlásban töltötte. Boldog volt, hogy láthat, felkeresgette, hol itt, hol ott új barátait és beszámolt néha esetlenül, töredezetten, de franciául. És ez volt a multságuk. Mindeközben azonban rohant az idő. Az elseje már egy hét múlva beállít még Párisban is. Sándor pedig félt ettől az időtől, itt kell hagynia akkor ezt a kedves várost, pedig most kezd már összeismerkedni vele és még pénze is van vagy két hétre való, mert igazán nem tudott mire költeni. Gondolta: ír a gyárosnak, hogy most Párisban van, már nagyrészt tud franciául, véletlenül egy kis örökség-rész jutott rá és míg abban tart, nagyon szeretne Párisban maradni. Méltóztassék tehát megengedni, hogy ígért állását csak tizenötödikén foglalja el. Különben is ez csak hasznára lesz a hochgeehrte Herr-nek, mert akkorára már franciául is fog tudni. Könnyen tanul és akkor használhatóbb hivatalnok lesz. A gyáros hamar, talán négy nap alatt felelt és annyira ment a jóindulatában, hogy beleegyezett ebbe is.

Sándor pedig boldog volt. Még pénze is van és két heti halasztása. Már kezdte a szürke külsőségeket megszokni és a nagy város rejtettebb, csudálatos szépségeihez hamarabb oda jutott. Valami ösztön, vagy érzés vezette-e rá, nem tudni, de a barátai bámulva tapasztalták, hogy ez a vadidegen fiú mindent felkutat, amit érdemes és kíváncsatos megnézni. Mindent és elámultak azon a sok új dolgon, amiket Sándor újságolt nekik, hol magyarul, hol franciául. És kezdték becsülni Sándort, szeretni hamar megszerették, mert valami önkéntelen rokonszenv vonzotta felé az embereket.

Hanem dacára minden vonzalomnak és minden becsülésnek úgy tizedike táján Sándornak egyszerre csak elfogyott a pénze, még annyira sem telt, hogy elmehessen Strassburgba. Haza írni nem mert, a gyárosának mert volna,

hanem szégyelt és ott állott Párisban, a zsebében egy kifizetetlen számlával és két-három napi kosztravalóval a zsebében. Maga volt, mert pénztelen embernek nincsenek barátai. Gondolta, kér kölcsön, de a barátai bizony meglehetősen pénztelen figurák voltak és nem jutott sehonnán se pénzhez. Hanem annyi tanácsot adtak neki, hogy menjen a konzulátushoz és kérjen segítyt, adnak. De Sándornak oda se igen akarózott menni. Otthon úr volt és ő volt az, akihez fordultak és sehogyse tudta összeegyeztetni a maga régi gazdag énjével, hogy ő menjen és könyörögjön, idegen, rideg emberek előtt. Pénzt keresni még nem tudott és szomorúan, szomorúan állingált, ödöngött éhesen az uccán. Végre egyszer mégis ráfanyalodott, elment, hanem nem tudott szépen kérni és adtak neki irgalomból, hogy az újságok ne mondassák otthon, hogy a magyarokkal nem jól bánnak, kényszerűlevelet hazáig. Sándor azt is elfogadta.

Nem bánta már akármilyen történik vele. A pár napi pénztelenség, éhezés szokatlan volta megtörte, nem volt kedve élni se. Inkább Strassburg felé utazik, gondolta, hanem mikor odaért, úgy megszállta valami halálos, bús erőtlenség. Csak haza, haza, jobb lesz, nem baj már semmi, neki nem fáj semmi, hazamegy és talán új életet kezd, talán még a régit se folytatja. Ugy ráfeküdt testére, lelkére valami kielégítetlen és kielégítésre mégsem váró nehéz, gyászos bizonytalanság. Le se szállt Strassburgban, utazott haza. Csak annyit írt a gyárosának, hogy beteg lett és nem képes rá, hogy a fenntartott állást elfoglalja. Aztán ment, mint valami vert sereg vértelen sebesültje, lelkét vesztett végmaradéka. Nem örült semminek és nem bánta volna, ha vonata csöndesen kigurítaná a Végtelenbe.

Valamennyien így indulunk el és ismét visszatérünk.

Csendes szólású versek.

Rohanó vonat: élet.

Carducci: . . . emléket legszebb éveidnek
Átadod a rohanó időnek.

Csak pár éve, hogy jegyet kértem
Az élet idővonatára
S mikor rohanni kezdett vélem,
Akkor tudtam csak, mi az ára
Akkor mondták, mi lesz az ára.

Azóta rohan s megyek rajta
A pihenő csak perces állomásnyi,
Míg szív-földembe emléket vetek
S azt sem tudom jó mélyre ásni.

Rohan, nem enged s nem foganhat
Hamar dobált emlék vetésem.
Idővonatra föl kell szállnom,
Sietve szállnom, le ne késsem.

Tudom: egyszer kietlen pusztán
Megáll az idővonat vélem
S oda kell egy mord örnek adni
Az út árát: minden emlékem,
A jegy árát: legszebb emlékem.

A hugomhoz írott levél.

Rád most lemondó alkonyi csöndek várnak
S hűnyó emléktüzek élesztgetése
Nagy sóhajokat küldesz el a múltért
S szent, féltő gonddal mégis jövőd élébe.

Törékeny lelkedden király lett a bánat,
Minden érzésedet bilincsbe verte:
Szomorú hangon szól hozzád a bátyád,
Kinek, mint neked, sóhajos a lelke

Álmunkat, vágyunkat ellopta az élet,
Egy kincsünk maradt: a szomorúságunk,
Annyi boldog mellett, a mi bánatunkkal
Magunkra maradvá csak várunk, csak várunk.

Csak várjunk, várjunk bús, csöndes lemondással
A könnyeinkkel temessük a múltat
Gyáva megadással sohse takargassuk
A sebeinket, ha mind kiujultak.

Csak viseljük bátran, szent, királyi göggel,
Drága kövekként büszkélkedjünk bennük,
Szomorú mosollyal várjuk meg a véget,
Mikor búsan-vígan úgyis el kell mennünk.

Kerekes György.

Pondora Illés tragédiája.

Irta: Domanek István.

— Tekla, Tekla! Ronda állatja az Uristen nagy kertjének, — nem hallod, Tekla?... Hogy az Uristen pofozza fel a vén bocskorszijnak való satrafáját! Hát nem akarja halani. Bedugta mind a két nagy számárfület. Nem hallod, te vén ördögök nagyanyja! Hozd be már a csizmám. Az ünneplőt, a fényesebbik szárut — te vén majom!

Ezen barátságos és nyájas invitációt a bizonytalan színű odú egyik sarkában nagy szerényen meghúzódozó ágy ólomszínű takarója alól eresztette valaki a szoba gyanús illatú levegőjébe.

És ez a valaki — mi tűrés-tagadás benne? — Pondora Illés uram becsületes személye volt vala.

És akit illettek vala e nyájas szavak, nem lesz nehéz kitalálni, hogy az hozzá igen közelálló személyiség lehet. Következtethető ez abból is, hogy ilyesmit senki sem merészel idegennek mondani, mert akkor bizonyára a kért ünneplő

csizmáknak a patkós sarka megismertetnék a kérő ember becses és értékes fejbúbjával.

Tehát Pondora Illés folytatja tovább a maga házi előjogának alapja folytán:

— Azt várod, vén orgonasíp, hogy kiszálljak az ágyból?... No megállj, majd meg-nógatlak!

Az utóbbi szavakban ígért radikális lépés megtételére azonban egy hirtelen fordulat következében nem lett szükség. Ezt a hirtelen fordulatot pedig ez eddig általunk csak nevérol ismert Tekla asszony csinálta azzal, hogy természetes testével begömbölyödött a csikorgó-nyekergő ajtón. Kerek serpenyő alakú, ráncokba kereszteződő arcát a fal felől jövő rekedtes hangok felé irányította és savós színű szemeivel sajátos szigorúsággal tekintett bele a sűrű homályba, amely a sarokban levő ágy felett terjengett.

Az ágyban fekvő ember mintha megszeledült volna ettől a nézéstől. A fakó, bizonytalan színű takaró alól kihegyesedő nagy bozontos fej most megingott, meglóbálódott, mint ősszel a vadgesztenyefa. Ebben a sajátos fejmozgatásban benne volt az a kijelentés, amivel a haragvó ember nem tetszésének szokott hallgatag kifejezést adni, amikor érzi, hogy az előző nem igen ajánlatos.

A piszkos, kovács-műhely-színű takaró alól kidudorodó fej egyedüli és kizárólagos birtokosa most olyanforma mozdulatokat tett a takaró alatt, mintha tényleg beváltani akarná előbbi mondatában tett ama kijelentését, hogy tudniillik, kikel az ágyból. Hogy a Tekla által be nem hozott csizma miatt-e avagy a maga jószántából, ezt hamarosan még Pondora mester sem tudta eldönteni, ezért volt a másodszori nagy bozontos fejrázás. Hősünk ugyanis, ha mélyen gondolkozott valami felett, ilyen jellel szokta ezt magamagának kifejezni.

A dolog lényege mégis csak az, hogy kívánczozott a meleg, pállasztó fekhelyéről, amely kívánságának nyomban tettekkel is nyomatékot adott azon pozitív ténnyel, hogy egy fürge mozdulattal a fekhely közepére ült, majd utána nyomban, lerugta térdeiről a vastag takarót és hosszú, sovány, két sárgás-fehér gatyaszárban villogó lábszárának a földre való leeresztésével illusztráló kifejezést adott ama ténynek, hogy: ime itt vagyok lábaimmal a száraz földön!

Az oknyomozó történész feladata kikutatni azt, hogy vajjon Tekla asszonyt eme hirtelen való leszállás indította-e ama elhatározó tettekre, hogy a kért ünneplő csizmákat beszállítsa. Elég az hozzá, hogy behozta és Pondora Illés uram elébe állította mind a két fényes darabot; szépen sorba, mind a kis gyerek a játék-kato-

nákat. Csak úgy vigyorgott a két darab iker-csizma a szoba gyanús illatú félhomályában, mert mindkettőnek a szára merően lakkból vala.

A csizma-ügy ilyenén megoldása — úgy látszik — helyreállította a megindott családi békét. Ez azon tényből is következtethető volt, miszerint a fényes lakk-csizmák nagyérdemű tulajdonosa és viselője, sőt készítője, Pondora Illés uram ilyenén nyájas szavakra ragadtatta magát:

— Édes lelkem, Tekla! Tudod, hogy nekünk, becsületes és hírneves csizmadia-művészeknek, ma nagy napunk van. Most lesz a céhmesterválasztás. Hárman vagynak ők, a jeles kiválasztottak, akik versengenek e nagy dicsőségért, a céhek koronájáért. Hárman vannak ők. Hárman. Egyik közülök Varanygyos, a másik Szurdok Zebulon és a harmadik. — tudd meg bámuló világ! — Pondora Illés; igen: én Pondora Illés, becsületes és tisztességes művésze a céheknek.

Ezen utóbbi kijelentésének nagyobb nyomatéka kedvéért a céhek koronájáért versengő harmadik céhművész hatalmasat suhintott nagy széles, kicseresedett tenyerével az egyik darab lakk-csizma szárára, hogy beillett volna szent-istvánnapi dísz lövöldözésnek a puffanása.

Tekla asszonyt nem igen hatotta meg a zuhanás, mert gömbölyded testének két oszlopszerű hordozóját kifelé irányította. Sejtve ezáltal a dolog folytatását figyelemmel szemlélővel, hogy őt kint is érdekli valami, vagy talán *valaki*.

Ez utóbbi feltevésünk csakugyan nem csalt meg bennünket, mert Pondora uram maga is hallá, hogy odakint más hangok is megszólaltak vala, még pedig — amint Pondora uram az ágyszélén ültében megfigyelhette — ezek a hangok a Tekla asszony „bájos és kedves” személyiségének adresszálódtak egyenesen és végérvényesen. Jobban figyelve, azt is kivehette, hogy ez idegenszerű hangok mégsem egészen idegenszerűek, mert ama vörösszeplős, pofók képű asztalos legénytől származtak, aki szobaúri minőségben lakozott náluk. A nevetés, viháncolás olyanformán hallatszott be a szobába, mint amikor két szerelmes galamb turbékol és kéjittasan évődik egymással.

Mindezek után nem szabad csodálkoznunk azon, hogy Pondora uram ismét azon kedélyhangulatba esett bele, amiben a csizmák behozatala előtt leledzett és amely kedélyállapotnak a lelki megnyilatkozását bevezető sorainkban illusztráltuk.

— Tekla, Tekla! Vén ronda camandrája! Latrok ágyadeszkája! Vén cudar asszonycsúfoló...

Eme szörnyű kifakadásra megnyílt a rozoga, nyekergő ajtó és egy nagy bozontos fej nyomult be a résen. Egy palacsinta-sütő formájú nagy kerek arc meredt a lelke viharát harsányan tolmácsoló ember felé.

Pondora Illés uram a tettek embere, a gyors cselekvések embere volt mindig; ezért is volt a nagy becsülete a céhekben.

Az ajtó résen benyomult kerek arc mintha kérdőjellel változott volna. A felelet nyomban meg is adatott Pondora Illés uram részéről, amennyiben a következő pillanatban egy hatalmas zuhanás jelezte, hogy az egyik kevélyen fénylő lakk-csizma a nagy tölgyfa ajtóhoz vágott, még pedig egyenesen és személyesen Pondora Illés uram által.

Ám a csizma-dobás célját tévesztette annyiban, hogy a befelé vigyorgó, napraforgó kerek-ségű arc egyszerre eltűnt az ajtónyílásából és a tölgyfa-ajtó nagy csattanással becsukódott. A szép lakkos-csizma — mintha szégyelte volna a kudarcot — egyenesen és visszavonhatatlanul az ajtó mögött álló kármentő-dézsába ugrott, bűnbánólag uszkálván annak bő levében a többi más bőrökkel együtt. A lakkszár a zöldes-feketés, zsíros felületű víz tetején maradt és kevélyen bugyogott, szortyogott, amint testébe lassanként beleszívódott a sűrű felületű nedv.

Künn még hangosabb, kacérabb lett a vihogás. Borízú férfi-hangok szűrődtek be az ajtó résein.

Röhej... Lábdobogás... Kettős lábdobogás... Szerelmes hangú turbékolása két emberi személynek...

Az ablak alatt ellibegett két alak. A termes női személyben Teklára ismert az alakon bambán kibámuló félcsizmás céhmester-jelölt.

A lépcsőházban a pofók képű asztalos legény megcsipkedte szeretőjét és bután röhögött.

Verkli szólalt meg a szűk udvaron. Lo-hengrin nász-indulóját nyekeregte.

Az utcán felharsant a rézkürt, beledrummol a nagy öblös bumbardó.

Vonulnak a céhek népei atyamester-választásra...

*

Késő este, utálatos, lomha, tespesztő sötétségben nyekergett a konyhaajtó zárja és két alak botorkászott be a sötét konyhába. Nevetgéltek, állatiasan, részegen röhögtek. Az ember egy ócska valcert füttyörészett, közbe nagyokat dobbantott a kongó kövön, miként a kisvárosi legények a táncmulatságon szoktak.

Az asszony gyufát gyújtott és ment vele előre a szoba felé. A gyufa megvillanásánál a

pofók képű asztalos-legény most még ijesztőbben vörösebbnek és szeplősebbnek látszott.

Az asszony a sötétben beleütődött valamibe, ingó, mozgó tárgyba.

Megvillant még egy gyufaszár. Egyszerre beleszorult a fütty a dülöngöző, hadonászó asztalos-legénybe. A nagy tölgyfa-ajtó egyik sarkán széles, erős lábszíjjon lógott egy ember egy ingben, ünneplő nadrágban, fél csizmával a lábán...

A sarokban a nagy széles kármentő-dézsában a vastag lé tetején kevélyen uszkált egy elázott csizmának a lakkszára. Részegen, ittasan dudorászolt, bugyborékolott....

Bacelli.

Olaszból: Koós Elemér.

Alkonyat.

A fáradt nap arany korongja
A topáz színű tóba zuhan
S egy langyfolyam még szerteömlik
Fanyaran, búsan.

Csend. A szárnyak rég lecsukódtak
Az álom mély, nyugodt, szendergő,
Lassan megrezdül végvonaglásban
A halott erdő.

És a mező, mint fáradt aggastyán
— Ki az életnek már alig örül, —
Könyörgő szemmel tekint az égre
Könyei közül.

Ám az ég felhős gyászba öltözik
S halotti órán némán kesereg,
Hidegen néz a könnyes öregre
A csillagsereg.

És a kegyes szerelem szánja
A törődött vént — bűja fáj neki,
És vérbe fojtott tüzének hevét
Reáleheli.

Fények az éjszakában.

— Bacelli. —

Ti a sűrű sötétben hoszan lobogó
Vörös fáklyák, ti izzó tűszemek
Mit akartok szólni a nagy éjszakában?
— Mi vagyunk az élet tengerének
Szárnyas nemtői: jajszó, vagy dicsének.

Mit akartok szólni csillagsugarak,
Kik nagy színezüst esőt záporoztok,
Ti a messze szférák végső dalai?
— Mi a szüzi lélek fáklyái vagyunk
Titkon világol fényes sugarunk.

Komor hajós! ki lángvitorládval
Az égen hajózol, te árva, te sápadt,
Mit jelképezel te néma jelkép?
— Egy szűz csókját, egy költő fájdalomát,
Egy dallamot, mely szíveken nyilall át.

Dal a Dalról.

A lámpa fénye már szélyel omlott,
— Az éj kárpitja ketté repedett —
Lágy tűzből ível aranyos kávé,
Álmokkal áldott homlokom felett.

Mint gyászházból a síró asszonyok,
Mikor a halott búcsúdala szól:
Az álmok hosszú sorba' kikelnek
Kemény csontívek boltjai alól.

Vékony ujjam közt zizzen a papír,
— A kezem kékjét úgy megsíratom —
Míg a szívem kis acél lába
Végig baktat a fehér ugaron.

Üde cirádák, hűs, nehéz rendek
Dülnek a hószín síkra feketén:
Sorba sorakoznak, mint sötét kláris
Paraszt leánykák hamvas kebelén.

Mint aggott ~~por~~ a friss hantoláson,
Bús barázdák közt bukácsol a bú;
Szomorú vetés — jaj — nagyon szomorú.

Szomorú vetés — jaj — nagyon szomorú.
Tudom — akkor lesz dús a vetésem,
Mikor sirámos, busult dalaim
Vidám, dalidos szívekbe vésem.

Koós Elemér.

Krisztus feltámadott!

Írta: Nagyné Nagy Erzsébet.

A Kárpátok alján, gyönyörű fekvésű völgyben volt Tóváry Tamás, gazdag magyar főúr kastélya.

Kétszáz év óta, nemzedékről-nemzedékre szállott, a hozzátartozó óriás kiterjedésű föld és javadalmakkal együtt.

Mintha azonban valami különös babona fűződött volna ehhez a gyönyörű kastélyhoz. Valamennyi Tóváry ide hozta nászútra ifjú nejét, ha bárhol tartották is meg az esküvőt.

Megesett néha, hogy észrevétlenül suhant el a boldog fiatalok felett az esztendő s itt, a hegyek aljában kellett megülni még a keresztelőt is.

Ez alkalommal is itt maradt az ifjú pár, mivel nem akarták kitenni a szép menyecskét az út kellemetlenségeinek.

Itt tartották meg a tehát keresztelőt, még pedig Szilveszter éjjelén.

Odakünn zúgott a vihar. A fák száraz ágai csakúgy ropogtak. Az ablakokat megrázta a szélvész, a hó is esett.

— Mily csúf idő, — mondák a szép lányok és asszonyok.

— Csakhogy mindnyájan szerencsésen megérkeztetek, — mondá boldogan a szép háziasszony, ki már rózsás színben üdvözölte vendégeit.

Az inas jelenté, hogy tálalva van, miközben a szomszéd termék szárnyas ajtói kinyíltak, s hercegi lakomához illő ételek és italok vártak a vendégekre, a sok antik ezüstműtől csakúgy roskadoztak az asztalok. Két híres cigánybanda húzta a szebbnél-szebb színmagyar nőtákat.

Úgy a háziúr, mint a bájos háziasszony nagyon szerették a vendéget. Nem volt tanácsos ősszel látogatni a kastélyba, mert az már csak tavasszal került haza, de akkor is — ha megszökött gyalog.

Apáról-fiúra szállt ama jó szokás, hogy nem arra való a négyes fogat, hogy vigye, hanem hogy hozza a vendégeket.

Nem is sietett onnan senki. Hónapokat töltöttek s szomorú szívvel gondoltak az elmenetelre. Ha egy vendég indulni akart, nagymesterek voltak abban a Tóváryak, hogy a kastély 18—20 órája egyformán késett, vagy sietett, már amint arra szükség volt.

Óh boldog, szép idők! amikor még ilyen szíves vendéglátó volt a magyar főúr.

A koldusokat is szívesen látták. Ha útas ment el a kastély előtt, behívták azt is. Megvendéglétek jól, aztán tele tömték táskáját jó útravalóval is.

A sok szegény ember áldása rá is szállt az öreg kastélyra és lakóira. A sok jótétemény, a nagyúri kényelem és fényűzés mellett is, nem hogy apadt, de évről-évre gyarapodott a nagy vagyon.

Lengyelország felől fával jól megrakott szán közeledik a havas országúton. A kocsinak csak a keztyűs kezefeje látszik ki a jó meleg bőrbundából. Nem is annyira a fa végett, de valami fontos küldetés miatt igyekezett be a városba éjnek idején a viharban.

Egy síró asszony didergett mellette. Félig megdermedt tagjait egy rongyos kendő fedte. Vézna, sovány testét már teljesen átjárta a szél. Pedig lehet-e még csak hasonlítani is az ő jóságos lelkében dúló viharnak ahhoz, mely földig verdeste a százados tölgyek koronáit?

Az ura, kinek eddig hűséges, szorgalmas élettársa volt, kivel együtt küzdött, szenvedett, éhezett 20 hosszú évig, most kidobta a hideg, sötét éjszakába, éhesen, betegen. Megtörve testben-lélekben. Ugyan mi volt a bűne? Került egy másik, egy fiatalabb.

Az országútról messze lehetett látni a kastély kivilágított ablakait. Milyen boldogok, hogy még mindig fönny vannak s bizonyára mulatnak, pedig már 11 óra — sóhajtá az asszony.

Talán megvárják az újévet. Istenem, mit hoz nekem az újév. Talán a halált, ha ki nem nyitják a kastély kapuját. Oh, bár úgy lenne. Minek már az élet?

Eközben a szánkó a kastély kapujához ért. Az asszony leszállt róla, megköszönve a jó ember szívességét, aztán rátette kezét a nagy vaskapu kilincsére. Be volt csukva.

A termekből kihangzott a zene és vidám kacagás. Az asszony keze remegett, nem merte meghúzni a csengettyűt.

Egy ideig fel-alá sétált, majd erőt vett rajta az álom. Kezében levő batyueskáját a földre téve, ráült és elaludt.

A kastélyban úgy határozták, hogy amint az ó-év elmúlik, azonnal megkeresztelik a babát.

A szép mama a gyermekszobában osztogatta parancsait. Majd a parányi hölgy toalettjét állítva össze, mamához illő komolysággal és gonddal ez ünnepélyes alkalomra.

Mikor a dada azt a jókora selyem és csipkehalmazt karjaira tette a boldog mamának, ugyan kellett keresni a nap hősnőjének parányi arcocskáját s egyengetni az engedetlen csipkéket, hogy mégis lehessen valamit látni belőle.

Ebben a pillanathan rémítő kutyavonítás hangzott az udvarról. A fiatal asszony letette a babát. Gyorsan kiosont az ajtón és kérte férjét, hogy azonnal küldjön szolgákat, mert baj van odakint. Tóváry ilyenkor nem parancsolt, hanem tett.

Szolgákat, lámpást vett magához és ment az udvarra. Bodri, a nagy szentbernáthegyi kutya már ugyancsak kapart a kapunál.

Amint a portás a kaput kinyitotta, iszonyú látvány tárult szemeik elé.

Közvetlen a kapunál 40 évesnek látszó orosz asszony a hóban feküdve, mélyen aludt.

A szolgák felemelték, bevitték egy fűtetlen szobába, ott aztán a nagyságos úr járt elől a mentési munkálatokban. Szerencse, hogy Bodri hamar észrevette, így egy jó félórai küzdelmes munka után az asszonyt megmentették, ki mintegy mély álomból kelve, bámúlt a körülállókra.

Mivel azonban a vendégek türelmetlenkedtek, a házigazda a konyhába vezette az asszonyt és sietett vendégeihez.

A házigazda elmondá távolmaradásának okát. Végtelen öröme volt mindenkinek, de különösen az az angyalszívű háziasszony adott hálát a jó Istennek, hogy e nevezetes napon megmentettek egy emberéletet. Az a legdrágább e földön.

A vendégek mindenáron látni akarták az asszonyt. A szobalány bevezette. Olyan negyven éves, szép arcú orosz asszony volt, amilyent gyakran látni a lengyel határszélen. Alig lát-

szott meg rajta, hogy milyen közel volt a sírhoz.

Elmondta az ő szomorú történetét. A vendégek szívből sajnálták.

Egyik úri hölgy kis ezüst tálcát vett fel az asztalról s mintegy jó példát mutatva, öt forintot tett rá és körülhordta az asztalnál, segélyt kérve a szegény asszony számára, — „Isten és az emberszeretet szent nevében“.

Ugyan ki tudott volna olyan köszívű lenni, hogy ilyen angyal elutasítson. Egy pillanat alatt több, mint száz forint gyűlt össze, mit a szegény asszony sehogysem akart elfogadni. Soha életében nem látott egyszerre annyi pénzt, mikor fogja ő ezt megszolgálni. Végre nagy nehezen mégis csak elvette s könnytelt szemekkel mondott hálás köszönetet jóltevőinek, aztán pihenni tért.

Azt hinné az ember, ennyi pénz birtokában bizonyára boldogan tért nyugovóra a szegény asszony, a jó puha, meleg ágyba.

Alig hajtotta le bánatos fejét, sírt keservesen. Mennyire boldogabb lett volna koldusan, a kevésbé puha, még kevésbé meleg kis viskójában az úra mellett meghúzódnia, kit már úgy megszokott s még most is oly végtelenül szeretett. Végre erőt vett rajta a kimerültség, elaludt.

Másnap délután, mivel nem akart tovább is alkalmatlankodni, felkereste a ház úrnőjét s hálásan csókolta meg finom fehér kezeit, megköszönve minden jót, melyben részesült.

— Hová megy? — kérde a fiatal asszony.

— Nem tudom. A nagy világba, — mondá lesújtva s kifelé tartott az ajtón, miközben majd elnyelte szemeivel a bölcsőben alvó gyermeket, még az ajtóból is visszanézett reá.

Valami ellenállhatatlan vágytól ösztönözve, Tóváryné a kapuból hívatta vissza az asszonyt.

— Szereti a gyermeket? — kérde kedves hangon.

— Végtelenül, — mondá az asszony. Nekem is voltak, de Isten bizonyosan jobban szerette, mint én, mert még apró korukban vissza vette őket.

— Maradjon itt, jó asszony, száraz dadának, — mondá az úrnő, — ha kedve van.

Az asszony leborúlva mondott köszönetet a nagy kegyért. Végtelen holdog volt.

Tóváry is helyeselte neje tettét s nem soká az ügyes, szorgalmas, hűséges asszony, szinte nélkülözhetetlenné vált a családban.

Az idő elsuhan még a legboldogabb emberek feje fölött is. A kis Márta szépen fejlődött testben-lélekben egyaránt. Hűséges dajkája mindig mellette volt, de nem is történt soha semmi baja.

(Vége következik.)

A mi márciusunk.*

Magyar március.

Írta: Sassy Csaba.

A magyar szántások röge fakad újra.
Zöld színbe borul a sötét televény.
A mezőkről nehéz, erős földszag árad,
Országjáró szelek szárnyai hegyén.
Március van újra. Ünnepeünk ismét.
A nagy évforduló itt van már megint.
Elő a kokárdát. Meg a díszbeszédet.
Ünnep lesz a régi recipe szerint.

Hogy hányadik éve? Ötven-e vagy hatvan?
Mellékes az itten. Az a fő dolog, hogy
Szakitunk egy nap a hétköznapi renddel,
S azt hisszük, a világ köröttünk forog.
Egyszerű emberek méltóságos pózba
Merevednek máma. Ma nincs szürkesség.
Pózolunk mindnyájan és szavaló hangon
Méltatjuk a nagy nap emlékezetét.

Már hatvankét éve? Rövidebbnek tetszik.
Talán mert nyom nélkül mult el az idő.
Nem barázdált bele a történelembe
Az a márciusi, ősmagyar erő.
Pedig megfogadtuk minden évfordulón
Nagy csodát teszünk csak jöjjön alkalom.
S az alkalom nem jön. Vagy nem vesszük észre,
Mert elkerüljük a másik oldalon.

Mert mi csak beszélünk. Fiskális nemzetnek
Teremtett az Isten és ez az oka,
Nagy szívből fakadó meggyőződés, érzés,
Nem vezeti a mi szavunkat soha.
A szó a fő nálunk. Most is ennyi évig
Mást se csinálunk mint szép új szavakat
És boldogok voltunk, ha egy szó nyomában
Tömegek szemébe könnypatak fakadt.

Rekedtre beszéljük magunkat, ha olykor
Nemzeti ünnep van, vagy nagy lakoma
Megindul a nyelvünk és jön a köszöntők,
A nagy ígéretek végtelen sora.
Úgy elgyönyörködünk egymásba, hogy milyen
Jól feszül meg rajtunk a magyar ruha,
S csudálkozunk szörnyen, hogy ily imponáló
Külsővel nem vagyunk a világ ura.

Jósolunk egymásnak nagy jövőt és rangot.
A szegény hazának dicső korszakot,
Mikor a magyar faj lángesze és karja
Megállítja útján percre a napot.

* Azok az írásaink, melyek tervbeveti, de sajnálatos szerkesztőváltás miatt meg nem jelenhetett március 15-iki számunkban lettek volna.

Ki vagyunk cserélve mindnyájan egy napra . . .
De ha találkozunk egy másik napon,
Azon kezdjük el, hogy a díszmagyar szép, szép . . .
Hanem . . . kényelmetlen viselet nagyon.

Az álmohajszoló ősturáni vérből
Nagyon sok van bennünk. Álmodó kelet
A mi magyar népünk, mely káprázva áll meg
Egy-egy mesearcú délibáb felett.
Csak a hangulatok vannak ránk hatással
S megbizsergetik szívünkben a vért . . .
De minden varázslat csak épp egy napig tart . . .
S a régi mederbe minden visszatér.

Ez a nap is olyan. Hangulatot keltő,
A nagy tunyaságot felrázó varázs,
Egetrázó vihar emléke jár köztünk.
Pirosan ül ki az arcunkra a láz.
Lobbot vet az érzés. Keleti szilajság.
Feszíti véksőig mámoros agyunk . . .
Érezzük a vérünk sebes lüktetését
S azt hisszük, nagy tettekre képesek vagyunk.

Szalmaláng érzés ez. A tüze nem tartós.
Szétfoszlik hamar az álomesillogás.
Törtetünk előre a kenyérharc útján,
Hol álmodozni csak — ünnepnap szokás.
Beletörődünk a mindennapiságba.
A kenyérrobotba lankad a karunk,
S Ázsiából hozott ősi lustasággal
Más vágyunk nincs, csupán enni akarunk.

A magyar szántások röge fakad újra.
Zöld színbe borul a zsiros televény.
A mezőkről nehéz, erős földszag árad
Országjáró szelek szárnyai hegyén
A magyar ugaron milliók szemében
A tetterő lángja lobog egy napig . . .
De már napszáltakor elesittül a tábor
És örül a nép, hogy tovább alhatik.

Márciusi szellő.

Írás március tizenötödikére.

1848 márc. 15. Esős nap. A tömeg a Landerer & Heckenast nyomda előtt tolong és zajong. Az emberek arcán túlvilági lelkesedés, az ernyők már le vannak csúszva. Jókai a nyomda ablakában szónokol. Hátul a tömegben ott áll egy mai fiatal ember. Húsz esztendő s huszadik esztendőjét 1911 márciusában érte el. Valami különös álmom, vagy valami visszadobta a 48-iki március forgatagába. Nagyon figyel a beszédre, bámul és felelget is, de csak halkan.

Jókai: Polgárok, halljátok meg a szavam!

Ma a szabadság reggele virradt fel,
Köszöntések e szép, e szent napot,
Szent nap lesz ez unokáink előtt:

Tudjátok-e ti: mi az a Szabadság?
Az elnyomott és a rabláncra vert.
Kifosztott népek szent, nagy álmai,
Mik az idők nagy méhében fogannak,
Miket évszázak rabigája szül;
Minden, mi földi jó, minden mi szép,
Minden e szóban bennfoglaltatik.
S ez a szent álmom teltre virradott ma!
Lássátok e lapot: A Talpra Magyart!
Ez azt jelenti, hogy szabad a sajtó!
Szabad a szó, amely ma eltiporja,
Kivégezi a durva zsarnokot...

A mai fiatal: mi az: zsarnok?

Jókai: Nyilvánosan őrzi szent jogainkat.
A gondolat, mely eddig roskadott
A cenzura kínos rabláncain
Most szárnyakon repül szét a hazán.
Mienk a nyomtatott szó, mienk a hirlap,
Mely a zsarnok álarcait letépi,
S fennen zúg majd tiltakozó szavunk...

A mai fiatal: Ugyan, hát egy rossz revolver-lap miatt kell ekkora jambus-özön?

Egy eszmadia: Nono, csak csend legyen!

Jókai: — — — — — Barátaim!

Kiáltsátok, hogy: Éljen a szabadság!
Aztán oszoljunk csendben hazáinkba,
Vigyünk örömhírt a szeretteinknek,
Hogy a Szabadság napja felvirradt.
Kiáltsátok és menjünk!

A mai fiatal: Hová?

Egy lelkes hazafi: Hát Tancsics, aki börtönben senyved
Szabadítsuk meg ötöt a homályból!

A tömeg: (zavaros kiáltásokkal):

Hát lássuk!... A hírnököket!...

...Szabadságunk követjét... Fel Budára!...

...A börtönökhöz..., Menjünk, mert elveszítik...

A tömeg, mint egy hatalmas áradat, elindul
Budára. A mai fiatal kiválaszt a tömegből egy
látnivalóan mellözött, de azért lázasan lelkes
fiatalembert és beszélgetni kezd vele.

A mai fiatal: Uram, hát hová megyünk?

A másik: Tancsicsért!

A mai: Ki az?

A másik: Azt mondják, hogy ő volt, aki
legelőször mert nálunk a szabadságról nyilatkozni,
most valami sajtóvétség miatt fogságban ül.

A mai: Rágalmazott?

A másik: Kicsoda? Tancsics?

A mai: Igen.

A másik: Hát mit gondol maga polgártárs?
Vagy honnan jön? Nem értem, mit kérdez?

A mai: Én se értem magukat. Kiabálják,
hogy „Szabadság, szabadság“ és zavarják a jó,
városi rendet, aztán tulajdonképp nem csinálnak
semmit. Mire jó ez a vers is? Hisz ezt alig lehet
érteni. Meg a 12 pont? Mit akarnak vele! Hisz
ez sohse fog megvalósulni. Vagy azt hiszik, hogy
valami nagy dolog csak úgy terem, fel lehet fújni,
mint a hólyagot? Micsoda elhamarkodottság!

A másik: Hát lehet ezt nem érteni? Látja
ezt a hatalmas lángot, amely minden ember
szemében lobog, látja ezt a népet, amely ma ébredt
fel az évszázados csüggedt álomból, látja ezt a
tavaszi lázat, melynek tűzrózsái ott virítanak
minden arcon? Ez azt jelenti, hogy beköszöntött
egy jobb kor. Egy boldog, vidám és erős nem-
zet születésnapja a mai! A feltámadás, az újjá-
születés ünnepe. Ez a mai nap! Hogy nem lehet
ezt megérteni?

A mai: Hát a szabadság mit jelent? Azt,
hogy ezután szabad lesz mindent cselekedni,
amire kénye-kedve van az embernek? És egyen-
lőség? Hiszen egyenlők vagyunk, minek ezt olyan
nagy hanggal hirdetni? És testvériség? Hiszen ez
tisztá frázis. Szó, szó, semmi más!

A másik (elképpend): Ember, honnan jött
magá? Talán azt tudja, kik azok a jobbágyok!

A mai: Hogyne. Egy elnyomott néposztály,
az őseink által meghódított idegen népek maradékai,
akik tiszta magyarokká lettek és akiket a földes-
uraik, a nemesek kizsákmányoltak... De ez már
régí dolog.

A másik (lelkesen): És akiket baromi hely-
zetükből a mai nap kiszabadított és emberekké,
szabad, boldog magyarokká lett.

A mai: Ugyan kérem, hányat írunk most?

A másik: 1848-at.

A mai: Furcsa...

A másik: Min töpreng?

A mai: Semmi, semmi...

A másik (elkapja valami márciusi láz és
lázasan, lelkesen magyarázni kezd a mai fiatalnak,
az hallgatja, de szaporán csóválgatja a fejét.
Közben pedig a tömeg sodorja és viszi őket
magával a Tancsics börtönéhez): Polgártárs! Látta
ez a nép ma felébredt a tespedéséből, egy pillan-
tással belátta, hogy a Nyugat azalatt, míg ő der-
medt álomban haldoklott, óriásit haladt a műve-
lődés útján. Ez a nép, a magyar, ezt az elmaradást,
ezt az évszázados szunnyadozást egyetlenegy nagy,
elhatározó lépéssel akarja pótolni. Érti, nagy rette-

netes és talán elhamarkodott lépéssel, ami, lehet, a nyakunkat szegi, de ez a hallatlan, halálmegvető bátorság, amivel most kilépünk a kultura porondjára, életképessé tesz bennünket. Annak a következtetését, ami ma történt, egyelőre el se lehet képzelni. Valami hatalmas erjedés indult meg most nálunk. Az elnyomott népmilliók egyetlen hatalmas, szédületes falaksszá tömörülve kiáltanak emberi jogaik után...

Egy csavargó: Jogot nekünk! Jogot a népnek!

A másik: Ez nem magára tartozik! És ez az akaratos kiáltás, vágyódás most tetté magasztosult. És ezt mi csináltuk! Mi, a fiatalság! Mi, akik értjük, érezzük, sejtjük egy boldog jövő korának a szellemét, akik igyekezünk egy jobb, boldogabb jövőnek lerakni az alapköveit. Mi, akik a jövő vagyunk... Óh, be szeretném megérni azt a napot, amikor Magyarország mint szabad, boldog és független ország vírrad fel. Istenem, be szeretném...

A mai: Örökké akar élni?

A másik: Mit örökké? Tíz esztendő, tizenöt esztendő és akkor ugyanott vagyunk, ahol ma a legműveltebb államok vannak. Maga, polgártárs, nem érti a mi időnket. Ma mindenki szilaj buzgalommal iparkodik azon, hogy csak egy parányival, egy lehellettel is előbbre vigye ezt a szerencsétlen országot és hatalmas, gyönyörű tehetségek vannak köztünk. Láttá már Kossúthot? Nézze és hallgassa, meg fog döbbsenni az örömtől, hogy micsoda és mekkora férfiak teremnek a magyar földön.

A mai: Kossúth? Annál sokkal külömb Széchenyi. Mi van azon a Kossúthon? Elhamarkodik és elront mindent. Majd meglássa...

A másik: Maga téved.

A mai: Jó, jó. De én tudom, hogy Kossúthnál külömb talentumokat is termel a magyar glóbusz, ez a bor és pipaszagú világ. És majd emlékezzen tíz év múlva a szavamra...

A másik: Kétkedem. Kossúth igazán nagy ember.

A tömeg egyre veszedelmesebben tolong a budai szűk utcákon. Már közékük nyomakodott egy pár ember és a mai fiatalnak csak annyi ideje van, hogy utána kiáltson a másiknak, a tömeg elválasztja őket.

A mai: Tíz év múlva emlékezzék a szavamra!

Egy öreg polgár: Mit kiabál polgártárs? Figyeljen. Táncsics beszélni fog.

A mai: Nem tehetek róla.

Az öreg: Hát nem örül neki, hogy hallhatja Táncsicsot?

A mai: Jelentéktelen ember.

Az öreg: Mit ért maga ahhoz, éretlen tacsó!

A mai: A véleményem az enyém, akinek nem tetszik, ne hallgassa.

Az öreg: Ne zavarjon!

A mai: Hát mi gyönyörű van abban, ha Táncsics beszél?

Az öreg: Semmi közöm az ilyen gyerekekhez, maguk ezt nem értik!

A mai: Pedig, azt mondják a fiatalság csinálja az egészet!

Az öreg: Ezt a nemzet csinálja, érti! Most pedig hallgasson.

A mai: Hát ez a szabad véleménynyilvánítás?

Az öreg (megharagszik): Menjen in en, mert...

A mai (háta fordít neki és cinikusan mosolyog):

Egy inasgyerek: Halljuk Táncsicsot! Halljuk!

A mai: Hát te, öcsém, mért akarod mindenáron hallani Táncsicsot? Úgyse érted meg, amit beszél.

Inasgyerek: Én ne érteném, hát miért?

A mai: Tudsz te annyit, olvastál annyit mint Táncsics?

Inasgyerek: No, attól még megérthetem.

A mai: Úgy értem, hogy még te nem érthetél fel arra a szellemi nívóra, amelyen van Táncsics.

Inasgyerek: Nem értem...

A mai: Azt akarom vele mondani, hogy te mindössze azért kiabálsz itt, mert szereted látni ezt a tolongást, mert büntetlen kószálhatsz oda a műhelyedtől és mert roppant jól esik próbálgatnod a tudód és a torkod erejét. Na mond, nem úgy van?

Egy kaputos uriember (odaszól): Persze, hogy nem.

Az inasgyerek: Ha úgy van is, mi köze hozzá!

A kaputos úr: Hát maga; polgártárs öcsém, nem hiszi, hogy ide mindenkit az őszinte lelkesedés és a szabadságnak valami hatalmas, ösztönszerű vágya hozott?

A mai: Nem.

A kaputos úr: Micsoda maga?

A mai: Jogász és szociológus.

A kaputos úr: Mi az: szociológus?

A mai: Azok nevezik úgy magukat, akik a társadalom, az állam, a nemzet belső életével

foglalkoznak és tanulmányozzák a tömegek lélektanát. Most például ez a tömeg csak egymást és a szónokokat majmolja. Ez a lelkesedés csak csinált, bár a vezető nagyhangúak őszintén lelkesek és azt hiszik a tömeg is az. Hanem ha valami katonának eszébe jutna most egy ágyúval közzénk lövetni, hát én meg vagyok róla győződve, hogy kétszerannyifelé szaladnánk, mint ahányan vagyunk.

A kaputos: Polgártárs, önt e mai szent napon ezekért a zavaró beszédekért le kellene csuktatni a Táncsics helyére, hogy megtanúlja: mi az a szabadság.

A mai: Én tudom, mit miért mondok, ha meg nem is magyarázhatom. De majd meglátja ön is, hogy igazam volt.

A kaputos: Nahát, majd meglássuk.

A mai: (egy dandyhez fordul): Hát ön, uram, nem fél, hogy szép ruháját tönkreteszi a csöcselék.

Dandy: Polgártárs, tudja meg, hogy az úr címzés kiment a divatból. Eztán az Istent is csak Atyámnak fogom szólítani. Ami pedig a ruhá-
neműt illeti, hát van nekem más is.

A mai: Az szép dolog. De én nem hiszem, hogy polgártárs olyan nagyon lelkesedjék azért, amit ezek csinálnak...

Dandy: Nohát, ahogy vesszük. Én nem igen szeretek csizmadiákkal egy társaságban lenni, de ma divat forradalmat csinálni és sajnos, innen nem zárhatjuk ki a csizmadiákat és a csavargókat. Óh, miért is nem csinálnak egyszer a bárók forradalmat!

A mai: Az lenne pedig a szép dolog.

Dandy: Micsoda uniformisokat csináltatnánk.

A mai: Nagy vörös köpeny, lakkcsizma, zöld kalap és rajta fehér strucc toll... - Úgy-e?

Dandy: Mesés eszme! Éljen! Ön talán szabó?

A mai: Óh, nem, jogász vagyok.

Dandy: Bocsánat...

A mai: Semmi kérem, hiszen mindnyájan egyformák vagyunk. Testvérek, magyarok és nagyon szeretjük egymást...

Dandy: Igaz, igaz, hanem ez kissé furcsa lesz eleinte, hogy az inasom csak olyan ember mint én.

A mai: Semmi az, kérem, hamar meg lehet szokni. Ha értelmes az inas...

Dandy: A Jean, az igen derék ember. Tud...

A mai: Pardónnez, de talán hallgassuk Jókait. Beszélni kezd. De milyen fiatal...

Jókai: Szabad polgárai dicső hazánknak,
Kik itten lelkesedve állotok,
Ez örvendő öregre nézzetek!
Lehullottak imé rabláncai,
Olyan mintha szívünkről hullna le.
A láncai ami rabláncaink,
A lelkünk volt békóba verve véle,
A mi szabad, szárnyaló szellemünk.
Pirúljon arcotok, hogy mindidáig
Ez türni e'biránk s nem sújta le
Mi bosszúló kezünk vérünkiszópó
Kegyetlen ellenünkre...

Valaki a sokaságból: — — — Talpra magyar!
Vezess vezér, s egy szálíg elmegyünk!
Kihull piros vérünk, de nem hiába,
Szabad lesz a hazánk földje, szabad.

Jókai: Szabad polgár magyarjaim! Vigyük
E tisztos aggot, s diadalmi jelt:
Cserfalevélt tüzzünk a homlokára,
És ünnepeljük ezt a hírnököt,
Ki szabadságunkért már szót emelt.

Aztán pedig, barátim magyarok,
Menjünk a Múza szentelt csarnokába
Hol a magyar Génusz ott lebeg,
Bánkbánt fogjuk ma este hallani!
Ott legyetek polgárok s ünnepeljünk.

Vasvári: Szabad polgár barátim ünnepeljünk,
És úgy üljétek ezt a szent napot,
Hogy ez örökké áldatott legyen:
Az unokák nevünk imába fogják,
S a haza nem fog elfelejteni.

Érezzétek: ti vagytok a haza,
Ti vagytok a magyar nép elsei,
Ti tettétek szabaddá a hazát.
Üdvözöllek tehát, te nagy, dicső nép,
Szabadságod első nagy perciben.
Mostan pedig kiáltásatok velem:
Egyenlőség Szabadság és Testvériség!
S gyerünk le városunkba diadallal!

Mezey Ákos.

Március idusán.

Irta: **Györék József.**

Még hallgat a dal, a bokor se mozdul,
Még hó borítja itt-ott a mezőt,
De már a tavasz ékes vadvirágból
Himezgeti a habos keszkenőt.
Reményünk is ma mind bimbóba szökken,
Szívünk újjongó dallal van tele:
— Hozsánna néked —, rózsás kikeletnek,
Szabadságunknak legszebb ünnepe!

Régóta várunk. Dúló ezredévünk
Reménye, húja mind te benned élt;
Rózsás kikelet rózsás pirkadásán
Epedő szívünk tégedet remélt.

Mátyás idején, kurucok csatáin
Te érted feszült mindenik ideg
S a századok nem hasztalan vajúdtak:
Azt a te napod lángja szülte meg.

... Emlékezünk ... Ép tavaszra fordúlt.
Pacsirta szótól zendült a mező.
A virágbontó márciusi napfény
Óh, szent szabadság, téged csalt elő.
Te voltál hazánk borús éjjelének,
Napfényre hívó hajnalcsillaga!
Megváltásunknak szent reménye voltál!
A hozzád hajló mennyország maga!

Magasztos nap te! ... Idők szemefénye! ...
Neked ülünk ma hálaünnepet.
Nálad nagyobb, szentebbet talán még
Sohasem szültek az évezredek.
Clio könyvébe neved lángbetűkkel,
Üstökös fénnel van írva ma már;
A márciusi ifjúság te benned
Az örökélet üdvére talál.

Csodás időknek fényes, büszke napja!
Magad teremtel sok-sok századot.
Lelkes ifjúsága dicső márciusnak!
A ti nevetek örökre élni fog.
Emléketeknél láng csap a szívünkbe,
A „Talpra magyar“ visszhangra talál,
Veletek egy nap, dúló ezredévünk
Minden reménye diadalra szál.

A fojtott eszme kitör börtönéből,
Szabaddá lesz e kinsújtotta hon,
S mit századoknak vérozsája rágott:
Megvillan a kard újra szabadon.
Szabadság lengi át a rónaságot,
Szabad hazában él im a magyar;
Szabad szívünknek minden dobbanása.
Szabad a hant is, amely eltakar.

S hol annyszor tört testvér-testvér ellen,
Hol annyszor dúlt átkos, rút viszály,
Egy szent érzésben összefor ma minden
A testvériség oltárlángjánál.
Nincsen gyűlölség! ... Izzó vészes ármány
A nemzettestbe többé sohse mar:
— A honszerem, hajh, csudákra képes! —
Testvérré lesz ma mindenik magyar

S a nemzet is, mit annyszor dúltak,
Melyben az élet hamvadóra vált,
A múltak fájó, zsibbasztó sebére
Enyhítő gyógyírt, balzsamot talált,
Nincsen már jobbágy! — Egyetlen édes,
Áldott eszméért feszül meg a kar;
A küzdelemben s a honszeretben
Egyenlő egytől-egyig a magyar.

... Óh, márciusnak rózsás kikeletje,
Szabadság napja! — hozsánna neked.
— Óh, jertek, jertek magyarok, kik vagytok,
Buzgón lelkesen ünnepeljetek.
Rákóci földjén, Kossuth hazájában
A szabadság itthon van, megjelent.
— Óh jertek, jertek s lelkes hozsannával
Köszöntsük a régen várt idegent.

Jövel Petőfi, harcok Tyrteussa!
Elnémult kobzod pendítsd újra meg,
Hadd törjön ki rá a szívek viharja,
Mint gyújtó, zengő, hangos fürgeteg.
Szózatot ajkad szózatot szavával
Ébreszd fel újra Árpád nemzetét,
Hogy az ünnepi láz eszmetűzbe gyúljon
S tettel írja meg a jövő történetét.

— Kishitű lemondás hát ne számíts ránk ma:
Csüggedni, félni csak a gyáva tud.
Az igaz eszmék bátor katonája
Az örökélet ormaira jut.
Fel hát a tetterre! — S majd ha a jövőndő
Lelkesedésünk fényét ontja ránk,
Büszkén vallhatjuk, hogy ez áldott, édes,
Imádott ország, — ez a mi hazánk!

Vázlatok.

Az intelligencia.

Az intelligens ember, helyesebben intellektuel cím az, amit ma a legszívesebben hord és bitorol mindenki. Próbálják csak valakinek odavetni, hogy ő elmaradt ember és nem intelligens, majd meglátja a sértő, micsoda kegyetlen visszatorlásban lesz része! Sajnos, mi ezt igen sokszor tapasztaljuk, mert mi az intelligencia mértékét kissé abszolútán vesszük és hamaros, nem helyénvaló igazmondás is az erényeink közé tartozik és bizony gyakran történnek sajnálatos esetek, amikor szinte menekülnünk kell igazmondásunk szinteréről.

Kezdem azon, hogy az intelligencia nem eltanult, külső észbeli műveltség. Pedig közönségesen ezt tartják intelligenciának. A szó magyar ekvivalensének meg is felel, értelmesség, de az intelligencia fogalmára nincs magyar szó. Az intelligencia valahogy beleszületik az emberbe és eltanulni, megismerni nem lehet. Csak felismerni. Mint ahogy a gazdasági parvenü rögtön megismerszik a pöffeszkedéséről, úgy az intelligencia parvenüi, e szegény kis élősdiek is mindjárt megismerszenek, ha jellemről vagy jószívről van szó. Az intelligencia parvenüje csillogtathat akármilyen félelmetes tudást, elkápráztató rábeszélési tehetséget így vagy úgy, egy kis hivatkozással az igazi intelligenseknek nagyon könnyen megérthető leg-

mélyebben rejtett dolgokra, nagyon könnyű ez urakat leleplezni. Az intellektuálnak minden magától értetődik, mert minden tudás lappang benne, öntudatlanul már rég tud mindent, amit újnak vélve mondanak neki, csak épp a kifejezést, a formát nem találta meg, mert ehhez nincsen tehetsége. A Rabbi Akiba mondása mélységesen igaz és százszoros az igazsága az intellektuelek társaságában. Aztán az intelligencia parvenüje hiú is, amit az intellektuel sohase engedett meg magának. Az intellektuel nagyon is jól tudja azt, hogy ő a társaságnak mindössze egy tagja és legfeljebb büszke arra, hogy nem a tucattársaságoknak tagja, de sohase hiú, a maga kicsiségének, egységének és a többiekhez kötöttségének a tudata nem engedi benne a hiúságot kifejlődni. Ugyanígy van az intellektuel a göggel. Nagyon jól tudja, hogy valamennyien egyformának születünk és nem mindenki tehet róla, hogy nem vált belőle intellektuel, ezért legfeljebb sajnálni lehet, de gögösködni a mi szerencsénk miatt nem szabad.

Szóval az intellektuelben minden erénynek nevezett tulajdonság meg van, bár az intellektuel azt is tudja, hogy tulajdonképpen nincsen sem erény, sem bűn, csak emberi tulajdonságok. A bűn kifejezés mindössze annyit jelent, hogy a bűnös ember összeütközött a fennálló állami és vallási érdekkörök törvényeivel és szabályaival, amelyeket mindig a gazdasági érdek, a gyomor érdeke hozott létre. Az erény pedig csak megalázkodás a zsarnok és sokszor igazságtalan szabályok és törvények előtt. És az intellektuel tudja, hogy minden gyomor-kérdés, és mindezeknek csak oka van. Valami végzetetlen Erő, amit mi nem ismerünk, nem ismerhetünk, csak tapogatódzó szóval Istennek nevezünk, okoz és terem mindent és mi kénytelenek vagyunk belenyugodni, akármit is cselekszik velünk. Legfeljebb csak a magunk sorsának az irányításába folyhatunk be, de ez is a legtöbb esetben öntudatlanul történik.

De azért az intellektuel nagyon ritkán vét a törvények ellen. Beleszületett és tudja, hogy a többi embereknek szüksége van erre a törvényekre, hogy el tudjanak igazodni, hogy élni tudjanak minden nagyobb zökkenés nélkül és megkövetelik, hogy mindenki úgy éljen, ahogy ők, akik nem eléggé intelligens lények és sajnos, többségben, óriási többségben vannak. De nemcsak ez a belenyugvás szerepel az intellektuelek lelki életében, hanem emberi méltóságuknak és cselekedeteik súlyának a tudata és ezért, öntudatlan is, óvakodnak minden olyan cselekedettől és szótól, amellyel embertársaikat megsérthetnék, vagy emberi méltóságuk rovására esnék. És ez a vérükben van,

az öntudatban legfeljebb csak homályosan jelentkezik és ez az igazi intelligencia.

Hanem egy hibája mégis van az intelligenciának. És ez az elzárkózás a nem olyan intelligensektől, mint maguk. Mert az bizonyos, hogy az intelligens és intellektuel társadalom két külön társadalom, bár a választó vonal nincs határozottan kifejlődve. Nem is lehet, mert minden fokozatos fejlődés eredménye és ez a tanítás, ez az átmenet különösen áll az intelligenciára nézve. Amint már fennebb is mondtuk, az intelligenst az intellektueltől mindössze egy kis jellembeli különbség választja el, amit pedig nagyon jó szem legyen, amelyik észreveszi. De ez az elzárkózás nem róható fel nagy hibájául az intellektueleknek, mert a jellemükből folyik. Ma a minden-gyomor-kérdés világában csak az az egyén érvényesül, aki minden érdeken kíméletlenül keresztül-gázol, hogy elérje a magáét. Az intellektuel ezt nem teheti, mert a jelleme nem engedi, kénytelen tehát zárt, elzárkózott társaságokba tömörülni, hogy az érdekei, úgy ahogy, védve legyenek abból, hogy mindenki szabad prédául tekinthesse.

Pedig az intelligenciának — és e hibában részes az alacsonyabb rendű intelligencia is — nem szabad elzárkóznia a nem intelligens társadalomtól. Nem szabad pedig azért, mert az intelligencia sem más, mint a nem intelligens társadalomnak a virága, a főle. És határozottan a népben gyökerezik. Egyiket a másik nélkül el se lehet képzelni, ha nép nem volna, akkor intelligencia sem volna. Az intelligencia sohasem több, mint egy kis része az államba tömörült nemzetnek. Az intelligencia csak egy túlfinomult része az egészséges és éppen azért meglehetősen korlátozott népnek. A műveltség a mai állapotában feltétlenül magában hordja a testi elgyengülést, aequale a betegségre való hajlandóságot és így nagyon ritkán történik meg, hogy a legmagasabb intelligenciájú ember egyúttal nem beteg is. Legyen az lelki vagy testi betegség, az mindegy, de az kétségtelen, hogy a betegség nyomait ki lehet mutatni rajta és ez természetes következménye a túlfinomultságának.

És ez a legfőbb ok, amiért kárhóztatni lehet az intelligenciát. Elzárkóznia nem szabad. Az intelligencia éppen műveltsége, testi gyengesége, betegségre való hajlama, túlfinomultsága miatt már eleve halálra van ítélve. Mindig újabb és újabb rétegek torlódhatnak fel az emberi értelem legmagasabb fensíkjára. Most már arra volna leginkább szükség, hogy az intelligencia minél inkább megsokasodjon, minél több és erősebb egyént tartson meg a régi intelligencia rendjéből. Mert a nemzet a maga egyéni életét

az intelligenciában éli. A többi, a nép csak dolgozik, öntudatlan és mert nem tehet mást, azonban dolgozik benne a felsőbb, magasabb társadalmi fokokra való feljutás vágya és ez a törekvés, mint minden összesség akarata, mindenkor érvényesül. De hála Isten, a nép sosem fogy el és mindig megújul és kicserélődik esetleg a régi intelligencia lezüllött maradékaival, a társadalmi körforgás és hullámmelélet törvényei szerint. Aztán újra törekszik és feljut, esetleg már a harmadik generációban.

Ami pedig a jellembeli okot illeti, amiért az intelligencia nem zárkozhatik el a néptől ez az igazi intelligensben az intellektuelben: ez a gőg hiánya. Mert aki igazán intelligens, annak minden ember teljesen egyforma és lehet bár nagy úr, de nem intelligens, lehet koldús, de meg van az intelligenciája és épp ezért szívesen foglalkozik minden emberrel, mert mindenkit magához akar és tud is emelni.

Es ez a legmélyebb intelligencia, hogy mindegyikkel egyformán jól bánni és mindegyikkel megértetni, hogy mivel tartozik a saját emberi méltóságának és megértetni vele azt, hogy tulajdonkép minden tudás szunnyad benne, de ott van és soha semmi sem esik jobban az embereknek, mintha úgy tanulnak másról, hogy azt hiszik, maguktól jöttek rá a dolgok velejére.

Öry Sándor.

Valami a táncról.

Mondani valónk van a táncról s ezt éppen azért mondjuk most, mikor szezon végeztével már nem aktuális, hogy az alkalmiság vádját kikerüljük.

Mindjárt az elején kijelentjük, hogy a táncnak, véleményünk szerint manapság már — hogy is mondjuk csak —: nincs létjogosultsága. Akik figyelemmel kísérik a társadalmi érintkezések fejlődését, láthatják, hogy a tánc akkor élte virágkorát, midőn a kétnembeli fiatalság csaknem kizárólagos érintkezési alkalma volt. Hiszen a középkori vad és erős virtusokban csak nem vehettek részt a lágyszívű, gyöngéd, törékeny, sentimentális és minden olvadékony és édes hájjal megkent hölgyek, — tisztelet a kivételeknek, a Dobó Katáknak és Zrinyi Ilonáknak — tehát kellett valamit kitalálni, hogy legyen alkalmok a leventéknek szívők választottjával bizonyos testi közelségbe jutni. És ez volt a tánc. Akkor még fonódhatott gyönyörűséges nimbusz a tánc, mint ilyen köré. Akkor nem voltak soaréék és matinék, zsúrok és hangversenyek, triók és quartettek, tennis- és korcsolya kettősök, ski és ródli sportok, egyáltalában a két nembeli fiatalság érintkezése nagyon is szűk határok között mozgott.

Akkor nem volt Dóczi-intézet, Zenede és Nőipariskola, hová szívünk hölgyét kísérni lehetett volna. És, Uram Isten, nem volt korzó. Mi volt hát akkor? Tánc volt s ez pótolta mindent. Egy karsú minét, egy graciózus gavotte járás néha a legszebb emlékek közé tartozott.

Es mi van most! Hál, Istennek, ha sokra nem is, de annyira haladt a szerelem ügye, hogy nem szükséges szédületes keringő közben elsuttogni azokat a bizonyos „szeretem magát,” című mondatokat. Erre százszor és ezerszerre alkalmasabb helyek és alkalmak vannak, mint a tánc és a jól bepárázott bálterem. Ha pedig elvesszük a táncot és a bálteremtől a szerelemvallomásokat, akkor mi marad hát neki, ami fenntartsa. Az, hogy kifárad benne az ember, és a lehető, illetőleg megengedhető legszorosabb testi közelségbe jut általa a fiatalság egymással. Nos és ennek a kettőnek egyáltalában semmi értelme nincs. Ha valaki mindenáron ki akar fáradni, akkor talál arra sokkal alkalmasabb és hasznos is hozó teret, mintsem a tánc. Akkor elmegy korcsolyázni, footballozni, kuglizni vagy nem tudom én mit csinálni, amiből haszna is származik, mert izmait erősebbíti vele. Ami pedig a testi közelséget illeti, eltekintve annak, hiába tagadott, immorális voltától, erre is vannak sokkal alkalmasabb helyek és alkalmak. Ott van a korcsolya, ródli és ezer más, amik mind, de mind jobbak, hasznosabbak és egészségesebbek.

Van még egy másik érv is a tánc mellett. Szép a tánc. Ez igaz. A tánc, mint művészet ellen semmi ellenvetésünk nincs. Ha azonban a táncot éppen ezen oknál fogva gondolná valaki életképesnek, hamarosan itt vagyunk a cáfolattal. Nevezetesen a művészeti érzékünk is meglehetősen fejlődött s így annál nagyobb elkedvetlenedéssel fordulunk el a tömeg diletantizmusától. Mert azt hiszem, egy sereg test bálterembeni ide-oda lötyögésének nézését senki sem számíthatja művészeti élvezetei közé. Ha művészi táncban akar gyönyörködni, akkor bizonyára nem bálterembe fog menni, hanem megnéz valami balettet, vagy szinpadit táncot. Tehát ezzel is végeztünk.

Szegény Terpsychore neked hát befellegzett.

Köry.

Álszik a falum.

Csukott ajtók, zárt ablakok, —
Ó-század illatú szobák
— A nap soh'sem virrad meg ott.

Kis házak állnak csendesen. —
Az ablakot nem rázza meg
Erős kezével senki sem.

Mátyás idején, kurucok csatáin
Te érted feszült mindenik ideg
S a századok nem hasztalan vajúdtak:
Azt a te napod lángja szülte meg.

... Emlékezünk ... Ép tavaszra fordúlt.
Pacsirta szótól zendült a mező.
A virágbontó márciusi napfény
Óh, szent szabadság, téged csalt elő.
Te voltál hazánk borús éjjelének,
Napfényre hívó hajnalesillaga!
Megváltásunknak szent reménye voltál!
A hozzád hajló mennyország maga!

Magasztos nap te! ... Idők szemefénye! ...
Neked ülünk ma hálaünnepet.
Nálad nagyobb, szentebbet talán még
Sohasem szültek az évezredek.
Clio könyvébe neved lángbetűkkel,
Üstökös fénnel van írva ma már;
A márciusi ifjúság te benned
Az örökélet üdvére talál.

Csodás időknek fényes, büszke napja!
Magad teremtel sok-sok századot.
Lelkes ifjúsága dicső márciusnak!
A ti nevetek örökre élni fog.
Emléketeknél láng csap a szívünkbe,
A „Talpra magyar“ visszhangra talál,
Veletek egy nap, dúló ezredévünk
Minden reménye diadalra szál.

A fojtott eszme kitör börtönéből,
Szabaddá lesz e kinsújtotta hon,
S mit századoknak verrozsója rágott:
Megvillan a kard újra szabadon.
Szabadság lengi át a rónaságot,
Szabad hazában él im a magyar;
Szabad szívünknek minden dobbanása.
Szabad a hant is, amely eltakar.

S hol annyiszor tört testvér-testvér ellen,
Hol annyiszor dúlt átkos, rút viszály,
Egy szent érzésben összefor ma minden
A testvériség oltárlánginál.
Nincsen gyűlölség! ... Izzó vészes ármány
A nemzettestbe többé sohse mar:
— A honszerem, hajh, csudákra képes! —
Testvérré lesz ma mindenik magyar

S a nemzet is, mit annyiszor dúltak,
Melyben az élet hamvadóra vált,
A múltak fája, zsibbasztó sebére
Enyhítő gyógyírt, balzsamot talált,
Nincsen már jobbágy! — Egyetlen édes,
Áldott eszméért feszül meg a kar;
A küzdelemben s a honszeretben
Egyenlő egytől-egyig a magyar.

... Óh, márciusnak rózsás kikeletje,
Szabadság napja! — hozsánna neked.
— Óh, jertek, jertek magyarok, kik vagytok,
Buzgón lelkesen ünnepeljetelek.
Rákóczi földjén, Kossuth hazájában
A szabadság itthon van, megjelent.
— Óh jertek, jertek s lelkes hozsannával
Köszöntsük a régen várt idegent.

Jövel Petőfi, harcok Tyrteussa!
Elnémult kobzod pendítsd újra meg,
Hadd törjön ki rá a szívek viharja,
Mint gyújtó, zengő, hangos fürgeteg.
Szózatot ajkad szózatot szavával
Ébreszd fel újra Árpád nemzetét,
Hogy az ünnepi láz eszméitűzbe gyűljön
S tettel írja meg a jövő történetét.

— Kishitű lemondás hát ne számíts ránk ma:
Csüggedni, félni csak a gyáva tud.
Az igaz eszmék bátor katonája
Az örökélet ormaira jut.
Fel hát a tette! — S majd ha a jövőndő
Lelkesedésünk fényét ontja ránk,
Büszkén vallhatjuk, hogy ez áldott, édes,
Imádott ország, — ez a mi hazánk!

Vázlatok.

Az intelligencia.

Az intelligens ember, helyesebben intellektuel cím az, amit ma a legszívesebben hord és bitorol mindenki. Próbálják csak valakinek odavetni, hogy ő elmaradt ember és nem intelligens, majd meglátja a sértő, micsoda kegyetlen visszatorlásban lesz része! Sajnos, mi ezt igen sokszor tapasztaljuk, mert mi az intelligencia mértékét kissé abszolútán vesszük és hamaros, nem helyénvaló igazmondás is az erényeink közé tartozik és bizony gyakran történnek sajnálatos esetek, amikor szinte menekülnünk kell igazmondásunk színteréről.

Kezdem azon, hogy az intelligencia nem eltanult, külső észbeli műveltség. Pedig közönségesen ezt tartják intelligenciának. A szó magyar ekvivalensének meg is felel, értelmesség, de az intelligencia fogalmára nincs magyar szó. Az intelligencia valahogy beleszületik az emberbe és eltanulni, megismerni nem lehet. Csak felismerni. Mint ahogy a gazdasági parvenü rögtön megismerszik a pöffeszkedéséről, úgy az intelligencia parvenüi, e szegény kis élősdiek is mindjárt megismerszenek, ha jellemről vagy jószívről van szó. Az intelligencia parvenüje csillogtathat akármilyen félelmetes tudást, elkápráztató rábeszélési tehetséget így vagy úgy, egy kis hivatkozással az igazi intelligenseknek nagyon könnyen megérthető leg-

díjakat március 30-ára kérjük beküldeni Nagy Ferenc ref. s. lelkész címére Hegyközpályiba up. Nagyvad. 1911 február hó. — Györék József, Nagy Ferenc.

M. E.

Alfredo Baccelli.

(Flamme e Tenebre. Róma 1910.)

Minapában jelent meg a könyvpiaczon Zoltán Carducci fordítása. Nem nagy terjedelmű könyv néhány költeményt ad mindössze, de ezt a keveset Carducci javatermékei közül válogatta s mesteri fordításban adja. A magyar közönségnek különben sem igen van alkalma hozzáférni az olasz költők különösen az újabbak lírai termékeihez. Radó Antal fordításain kívül alig van e nemben számottevő, nagyobb terjedelmű fordítás.

Alfredo Baccelli az ifjabb költői nemzedék legkiválóbbjai közé tartozik. — Vérbeli olasz. Könyven felgyuló, a szivárvány minden színében tündöklő, mégis teljes, harmóniás fantázia. Legközelebb megjelent könyve már fejlődése délelő pontján, tehetsége teljes kiforrottságában állítja elénk a költőt. Versei egymásba fűzött genreképek inkább, mint tiszta lyra. Képek melyeknél a költő subjectivitása a vetítő tükör; ezen a tiszta színes üvegen keresztül érkezik hozzánk a kép, a finom színárnyalatú rajz. Erősen kiélezett nuansek, halvány, háttérnek odavetett tónusok összhangozódnak. A szokatlan és discordant hang harmonizálódik. Ez az olasz „dolce-pikante,” vagy a francia „aigre-doux”-ja. épügy mit a festő művészetben a „chiaroscuro”, vagy a francia „clair—obscuré”, vagy a német „hellundunkel”. A mi Csokonaink mindezt „keserédes” szóval jelöli.

Baccelli költészete egy hatalmas, minden részében gondosan kidolgozott mozaik remek hatásával van ránk, melynek számtalan színárnyalata egyetlen egy uralkodó összhanggá válik bennünk a mester suggestiója folytán. Rendesen természetesi képből indul. Ezek a képek azonban mozgalmassá lesznek, színező erejével érzékelteti, egészen közel hozza. Ebben különösen segítségére vannak azok a festő szavak, melyek hallatára érzékeink annyira felfogják a mozgást, mintha az tényleg történt volna, vagy történnék. (Nálunk ennek Arany a mestere: Zeng a búcsú-ének, a kapa *megcsillan* stb.) Baccelli ezért kedvence az olaszoknak.

— s — r

Hírek.

Szerkesztőségünkől. Lapunk eddigi felelős szerkesztője, Györék József eltávozván Debrecenből, megvált a Főiskolai Lapoktól, melyet oly avatott kézzel szerkesztett s helyére a M. I. T. Molnár Ernő joghallgatót választotta meg, kit írásai után jól ismer lapunk olvasó közönsége. Egyben jelentjük, hogy Pánczél Jenő th. lapunktól megvált s helyette Koós Elemér th. lett egyik társszerkesztőnk.

A M. I. T. új alelnökei. Herbály Gyula elnök nagy elfoglaltságára való tekintettel a M. I. T. két alelnököt választott. A theologiai fakultás részéről Oláh Károlyt, a jogi fakultás részéről pedig Gulyás Imrét választotta meg a közgyűlés a két alelnöki tisztségre. Üdvözljük az ujonnan választott alelnököket.

A M. I. T. március 15-iki ünnepélye. A Főiskola ifjúsága az idén is a szokott lelkesedéssel ünnepelte meg a március 15-ikét. Az ünnepély igen jól sikerült, a beszédek és szavakat valamint az énekszámokat ezrekre menő közönség hallgatta végig. Szónokoltak Konecz Ákos, a Petőfi-szobornál, Oláh Károly a kollégium udvarán és Györék József a városháza udvarán. Szavaltak még Borssy István, Masáth Ferenc és Kolozsváry Kiss László. — A kántus és a Petőfi-dalkör énekszámokkal emelték az ünnepély sikeres voltát. A tömeg, mert legkisebb számítás szerint a közönség ötezer főre ment, igen lelkes hangulatban oszlott szét. Ime, mégis van még lelkesedés, hiába mondják, hogy egyre hanyatlak a március 15. fénye és hogy egyre jobban belevész a márciusi napok glóriája a puffogó frázisok áradatába. Az ifjúságnak, nekünk, pedig annál kedvesebb kötelességünk a legnagyobb lelkesedéssel megülni ezt az ünnepet, mert ez a mi egyetlen igazi ünnepünk.

Protestáns estély. A H. Ö. T. március 24-én fényesen sikerült ünnepélyt rendezett. Közreműködött a főiskolai énekkar szokott magas színvonalu énekével, Oláh Károly művészi otthonossággal szavalt és Erdős Rózsi úrleány gyönyörűen adott elő egy Verdi-átiratot. A műsor legfényesebb száma a Baltazár Dezső beszéde volt, aztán Hörömpő Dezső és Kovács Ferenc énekeltek kifogástalanul, végül Kolozsváry Kiss László szavalt melodramát harmónium és ének kíséret mellett, szép sikerrel. A közönség lelkes hangulatban a Himnusz éneklése közben távozott.

Szerkesztői üzenetek.

(Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség.)

Jel. Versei jók, de egyes kifejezései még naivak. Változtatással leközlőnénk, kérjük pontos címét, vagy fáradjon fel szerkesztőségünkbe.

Ignotus. Verse jön. A novella csak klisé.

Sz. F. Sárospatak. Levél ment. A vers jön. Mi megyünk. Te is jöjj.

K. M. Sajókeresztúr. Levél helyett magam megyek, minél előbb.